

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi päästökauppala-
lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan päästökauppalakia muutettavaksi. Esityksellä pantaisiin täytäntöön päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin ne säännökset, jotka tarvitaan päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien kokonaismäärän vahvistamista ja päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelua varten.

Yhteisön sisäinen päästökauppajärjestelmä käynnistyi vuoden 2005 alussa. Niin sanottu päästökauppadirektiivi luo yhteisön laajuiset markkinat päästöoikeuksille. Päästökauppa perustuu ajatukseen, että päästöjä vähennetään siellä, missä se on halvinta. Suomessa päästökauppadirektiivi on pantu täytäntöön päästökauppalailla.

Esityksessä ehdotetaan, että päästökauppala-
lain soveltamisalaa laajennettaisiin ja täsmennettäisiin vastaamaan päästökauppadirektiiviin tehtyjä muutoksia. Soveltamisalaa laajennettaisiin kaudella 2013—2020 kipsin ja kipsituotteiden tuotantoon sekä nykyistä laajemmin metallien valmistukseen ja ke-

mianteollisuuteen. Soveltamisala laajennettaisiin koskemaan hiilidioksidipäästöjen lisäksi alumiinin tuotannon perfluorihilipäästöjä ja kemianteollisuuden typpioksiduulipäästöjä. Hiilidioksidin talteenotto, kuljetus putkissa ja varastointi tulisivat myös lain soveltamisalaan.

Lakiin lisättäisiin päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien kokonaismäärän vahvistamista ja päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelua varten tarvittavat säännökset. Laitosten toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle tietoja laitoksista ja niiden päästöistä sekä päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelussa tarvittavia muita tietoja.

Lisäksi lakiin lisättäisiin laitosten toiminnanharjoittajan konkurssitilanteita ja konkurssipesän velvollisuuksia koskevat säännökset.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	5
2.1 Päästökauppadirektiivi	5
2.2 Päästökauppalaki	7
2.3 Päästökauppadirektiivin ja valtakunnan lainsäädännön täytäntöönpano Ahvenanmaalla	8
2.4 Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia	8
2.5 Nykytilan arviointi	9
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	10
3.1 Esityksen tavoitteet	10
3.2 Keskeiset ehdotukset	11
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	12
4.1 Taloudelliset vaikutukset	12
4.2 Yritysvaikutukset	13
4.3 Organisaatio ja henkilövaikutukset	14
4.4 Ympäristövaikutukset	14
5 ASIAN VALMISTELU	15
5.1 Valmisteluelimet	15
5.2 Lausunnot	15
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	17
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	17
2 VOIMAANTULO	25
LAKIEHDOTUS	27
päästökauppalain muuttamisesta	27
RINNAKKAISTEKSTI	32
päästökauppalain muuttamisesta	32

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät heinäkuussa 2003 direktiivin Euroopan laajuudesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmästä (2003/87/EY; jäljempänä päästökauppadirektiivi). Päästökauppadirektiivi tuli voimaan 25 päivänä lokakuuta 2003. Päästökauppadirektiivi luo yhteisön laajuiset markkinat päästöoikeuksille. Päästökauppa perustuu ajatukseen, että päästöjä vähennetään siellä, missä se on halvinta. Yhteisön sisäinen päästökaupparjestelmä käynnistyi vuoden 2005 alussa. Järjestelmä kattaa kaikki 27 EU:n jäsenvaltiota.

Päästökauppadirektiivin tarkoituksena on, että päästökaupparjestelmään kuuluvien toimialojen päästöt pysyvät kansallisissa päästöoikeuksien jakosuunnitelmissa määritellyn kokonaispäästömäärän rajoissa. Päästöoikeuksien jako perustuu komission hyväksymään kansalliseen päästöoikeuksien jakosuunnitelmaan. Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia. Kansallinen jakosuunnitelma laaditaan kausittain. Ensimmäinen kausi oli 2005—2007 ja toinen meneillään oleva kausi on Kioton pöytäkirjan mukainen velvoitekausi 2008—2012. Komission hyväksynnän jälkeen jäsenvaltiot ovat myöntäneet maksuttomat päästöoikeudet kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle.

Päästökaupparjestelmään kuuluvilla laitoksilla tulee olla toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupa kasvihuonekaasupäästöjen päästämiseksi ympäristöön. Lupaan liittyy päästöjen seuranta- ja raportointivelvollisuuksia sekä velvoite palauttaa vuosittain toimivaltaiselle viranomaiselle päästöoikeusmäärä, joka vastaa laitoksen edellisen kalenterivuoden päästöjä.

Päästökaupparjestelmä kattaa suurten teollisuuslaitosten ja nimellisesti lämpötehoaan yli 20 megawatin polttolaitosten hiilidioksidipäästöt. Järjestelmään kuuluvat edellä

mainitut polttolaitokset, lukuun ottamatta ongelmajätteen ja yhdyskuntajätteen polttolaitoksia, öljynjalostamot, koksaamot, rautametallien tuotanto ja jalostus, tiettyä kapasiteettia suurempi sementtiklinkkereiden, kalkin, lasin, lasikuidun ja keraamisten tuotteiden valmistus, massan, paperin ja kartongin valmistus, integroidut terästehtaat, teollisessa laajuudessa tapahtuvan propeenin ja eteenin valmistuksen polttoprosessit, kivivillan ja nokimustan valmistuksen polttoprosessit sekä öljyn- ja kaasun offshore tuotannon polttoprosessit.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/29/EY direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppaa koskevan yhteisön järjestelmän parantamiseksi ja laajentamiseksi annettiin 23 päivänä huhtikuuta 2009 ja se tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2009. Direktiivi koskee vuoden 2012 jälkeistä aikaa. EU:n riippumaton 20 prosentin päästövähennystavoite vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta toimeenpannaan ja jaetaan EU:n päästökaupparjestelmään kuuluvien laitosten eli päästökauppassektorin ja päästökauppassektorin ulkopuolisten päästölähteiden eli ei-päästökauppassektorin kesken. Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin mukainen yhteisötason vähennystavoite päästökauppassektorille on 21 prosentin vähennys vuoden 2005 tasosta vuoteen 2020 mennessä. Päästökaupan ulkopuolisia sektoreita koskeva vähennysvelvoite on yhteisötasolla 10 prosenttia vuoden 2005 tasoon verrattuna.

Kansallisista jakosuunnitelmista luovutaan. Päästöoikeuksien kokonaismäärä yhteisössä eli päästökaupparjestelmään kuuluvien laitosten päästökatto määritellään direktiivissä. Päästökauppakausi pitenee kahdeksaan vuoteen kattaen vuodet 2013—2020.

Kun saadaan aikaan kasvihuonekaasujen vähentämistä koskeva uusi kansainvälinen

sopimus, komissio tekee direktiivin muutos-ehdotuksen päästökauppasektorin päästöoikeuksien vuosittaisen kokonaismäärän vähentämisestä ja muista muutoksista.

Päästökauppadirektiivin soveltamisala laajenee ja lisäksi siihen tehdään muita tarkistuksia koskien vuoden 2012 jälkeistä aikaa. Soveltamisalaa tulevat kipsin ja kipsituotteiden tuotanto sekä nykyistä laajemmin metallien valmistus ja kemianteollisuus.

Päästöoikeuksien jaossa siirrytään eri sektoreiden harmonisointeihin jakomenetelmiin. Päästöoikeuksien jako huutokaupalla on ensisijainen jakomenetelmä. Sitä sovelletaan sähköntuotantoon. Energiaintensiivinen teollisuus näyttäisi saavan päästöoikeuksia edelleen pääsääntöisesti ilmaiseksi. Ilmaisjako ei kuitenkaan tarkoita päästöoikeuksien saamista tarpeen mukaan, vaan tiukkojen harmonisointujen jakosääntöjen mukaisesti.

Suomessa päästökauppadirektiivi on pantu täytäntöön 4 päivänä elokuuta 2004 voimaantulleella päästökauppalailla (683/2004). Päästökauppalakia sovelletaan laissa määriteltyihin energia-alan sekä teräs-, mineraali- ja metsäteollisuuden ja joihinkin kemianteollisuuden laitosten hiilidioksidipäästöihin.

Keskeisimmät päästökauppalaan säännökset koskevat päästöoikeuksien jakoperusteita päästökauppakaudelle 2005—2007, päästöoikeuksien jakoa, kirjaamista, siirtoja ja palauttamista sekä päästökauppalaan soveltamisalaa kuuluilta laitoksilta edellytettävää kasvihuonekaasujen päästölupaa ja päästöjen luotettavaa tarkkailua.

Päästökauppalakia on muutettu 12 päivänä helmikuuta 2007 voimaantulleella lailla (108/2007) ja 1 päivänä tammikuuta 2008 voimaantulleella lailla (1468/2007). Päästökauppalaan lisättiin muun muassa päästöoikeuksien jakoperusteet kaudelle 2008—2012. Sekä kaudella 2005—2007 että kaudella 2008—2012 päästöoikeudet jaettiin toiminnanharjoittajille maksutta.

Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annettu direktiivi muuttaa EU:n päästökauppajärjestelmää merkittävästi vuoden 2012 jälkeiselle ajalle. Nämä muutokset edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Osa muutoksista on kiireellisiä, jotta vuoden 2012 jälkeisen ajan täytäntöönpanon valmistelu sekä kansallisella että yhteisötasolla voi ede-

tä. Tämän vuoksi täytäntöönpanon aloittamisen kannalta kiireellisistä säännöksistä annettaisiin ensin suppea esitys päästökauppalaan muuttamisesta.

Useat päästökauppajärjestelmään tehtävät muutokset täsmentyvät komission komitologiamenettelyssä antamien harmonisointujen toimeenpanosääntöjen valmistelun edetessä. Myös uusi kansainvälinen päästöjen vähentämistä koskeva sopimus saattaa aiheuttaa muutoksia päästökauppadirektiiviin komission muutosehdotuksen pohjalta. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että päästökauppalaainsäädännön kokonaisuudistus vuoden 2012 jälkeiselle ajalle valmistellaan ja annetaan hallituksen esityksenä eduskunnalle myöhemmin. Tavoitteena on antaa esitys eduskunnalle vuoden 2010 syksyllä.

Esityksessä ehdotetaan, että päästökauppalaan soveltamisalaa laajennettaisiin ja täsmennettäisiin vastaamaan päästökauppadirektiiviin tehtyjä muutoksia. Soveltamisalaa laajennettaisiin kaudella 2013—2020 kipsin ja kipsituotteiden tuotantoon sekä nykyistä laajemmin metallien valmistukseen ja kemianteollisuuteen. Soveltamisala laajennettaisiin koskemaan laitosten hiilidioksidipäästöjen lisäksi alumiinin tuotannon perfluorihidriipäästöjä ja kemianteollisuuden typpioksiduulipäästöjä. Hiilidioksidin talteenotto, kuljetus putkissa ja varastointi tulisivat myös lain soveltamisalaa.

Lakiin lisättäisiin päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien kokonaismäärän vahvistamisen ja päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelua varten tarvittavat säännökset. Laitosten toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle tietoja laitoksista ja niiden päästöistä sekä päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelun edellyttämiä muita tietoja. Toimitettavien tietojen sisällöstä säädettäisiin ministeriön asetuksella.

Päästökauppalaan ehdotetaan lisättävän laitosten toiminnanharjoittajan konkurssitilanteita ja konkurssipesän velvollisuuksia koskevat säännökset. Konkurssipesä olisi velvollinen hoitamaan laitoksen päästöjen tarkkailua ja todentamista sekä laitoksen toiminnan tai toiminnanharjoittajan muutosilmoituksia koskevat velvollisuudet ja palauttamaan konkurssin alkamisen jälkeen syntyneitä päästöjä vastaavan määrän päästöoike-

uksia. Päästökauppaviranomaisella olisi mahdollisuus kuitata palauttamatta olevat päästöoikeudet laitoksen tililtä konkurssitapauksissa. Lisäksi päästöoikeuksien luovutuskielto säädettäisiin koskemaan konkurssi-ilanteita.

2 Nykytila

2.1 Päästökauppadirektiivi

Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät heinäkuussa 2003 direktiivin Euroopan laajuudesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmästä (2003/87/EY; jäljempänä päästökauppadirektiivi). Päästökauppadirektiivi tuli voimaan 25 päivänä lokakuuta 2003. Päästökauppadirektiivi luo yhteisön laajuiset markkinat päästöoikeuksille. Päästökauppa perustuu ajatukseen, että päästötjä vähennetään siellä, missä se on halvinta. Yhteisön sisäinen päästökaupparjestelmä käynnistyi vuoden 2005 alussa. Järjestelmä kattaa kaikki 27 EU:n jäsenvaltiota.

Päästökauppadirektiivin tarkoituksena on, että päästökaupparjestelmään kuuluvien toimialojen päästöt pysyvät kansallisissa päästöoikeuksien jakosuunnitelmissa määritellyn kokonaispäästömäärän rajoissa. Päästöoikeuksien jako perustuu komission hyväksymään kansalliseen päästöoikeuksien jakosuunnitelmaan. Yksi päästöoikeus vastaa yhtä hiilidioksiditonnia. Kansallinen jakosuunnitelma laaditaan kausittain. Ensimmäinen kausi oli 2005—2007 ja toinen meneillään oleva kausi on Kioton pöytäkirjan mukainen velvoitekausi 2008—2012. Komission hyväksynnän jälkeen jäsenvaltiot ovat myöntäneet päästöoikeudet kunkin laitoksen toiminnanharjoittajalle.

Päästökaupparjestelmään kuuluvilla laitoksilla tulee olla toimivaltaisen viranomaisen myöntämä lupa kasvihuonekaasupäästöjen päästämiseksi ympäristöön. Lupaan liittyvät päästöjen seuranta- ja raportointivelvollisuudet sekä velvoite palauttaa vuosittain toimivaltaiselle viranomaiselle päästöoikeusmäärä, joka vastaa laitoksen edellisen kalenterivuoden päästöjä. Jos toiminnanharjoittajalla on päästöoikeuksia vähemmän kuin todellisia päästöjä, sen on ostettava päästöoikeuksia markkinoilta. Jos taas toi-

minnanharjoittajalla on päästöoikeuksia enemmän kuin todellisia päästöjä, se voi myydä päästöoikeuksia tai säilyttää niitä tulevaa käyttöä varten.

Päästökaupparjestelmä kattaa suurten teollisuuslaitosten ja nimelliseltä lämpötehoaan yli 20 megawatin polttolaitosten hiilidioksidipäästöt. Järjestelmään kuuluu Euroopan yhteisön laajuisesti noin 11 000 laitosta. Järjestelmään kuuluvat edellä mainitut polttolaitokset lukuun ottamatta ongelmajätteen ja yhdyskuntajätteen polttolaitoksia, öljynjalostamot, koksamot, rautametallien tuotanto ja jalostus, tiettyä kapasiteettia suurempi sementtiklinkkereiden, kalkin, lasin, lasikuidun ja keraamisten tuotteiden valmistus, massan, paperin ja kartongin valmistus, integroidut terästehtaat, teollisessa laajuudessa tapahtuvan propeenin ja eteenin valmistuksen polttoprosessit, kivivillan ja nokimustan valmistuksen polttoprosessit sekä öljyn- ja kaasun offshore tuotannon polttoprosessit.

Suomessa päästökauppadirektiivin soveltamisalaan kuuluu noin 350 laitosta ja noin 170 yritystä. Kun nimelliseltä lämpötehoaan enintään 20 megawatin kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavat laitokset on Suomessa sisällytetty päästökaupparjestelmään päästökauppalain 4 §:n mukaisesti, lisäännyttä laitosten lukumäärä noin 250:llä, eli laitoksia on noin 600.

Linkkidirektiivi

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/101/EY kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annetun direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta Kioton pöytäkirjan hankemekanismin osalta, jäljempänä linkkidirektiivi, annettiin 27 päivänä lokakuuta 2004 ja se tuli voimaan 13 päivänä marraskuuta 2004. Ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan mukaisilla hankemekanismeilla saatavien päästövähennysten käyttäminen EU:n päästökaupparjestelmässä on mahdollista linkkidirektiivin nojalla. Direktiivi linkittää nimensä mukaisesti hankemekanismeilla saatavat päästövähennykset EU:n päästökaupparjestelmään. Linkkidirektiivin keskeisenä tavoitteena on

lisätä kustannuksiltaan edullisia keinoja EU:n päästökauppajärjestelmän velvoitteiden täyttämiseksi.

Lentoliikenteen päästökauppadirektiivi

Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen sisällyttämiseksi päästökauppajärjestelmään vuodesta 2012 alkaen on hyväksytty Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivi 2008/101/EY, direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta ilmailutoiminnan sisällyttämiseksi yhteisön kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään (jäljempänä lentoliikenteen päästökauppadirektiivi), joka annettiin 19 päivänä marraskuuta 2008. Lentoliikenteen päästökauppadirektiivin tavoitteena on vähentää ilmailun aiheuttamaa ilmastomuutosvaikutusta. Lentoliikenteen päästökauppadirektiiviä sovelletaan niiden lentojen hiilidioksidipäästöihin, jotka saapuvat EU:n jäsenvaltion alueella sijaitsevalle lentoaikalle tai lähtevät sieltä. Tästä pääsäännöstä on kuitenkin useita poikkeuksia. Liikenne- ja viestintäministeriö vastaa lentoliikenteen päästökauppadirektiivin täytäntöön panon edellyttämän kansallisen lainsäädännön valmistelusta.

Päästökauppadirektiivin muutokset vuoden 2012 jälkeiselle ajalle

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/29/EY direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppaa koskevan yhteisön järjestelmän parantamiseksi ja laajentamiseksi annettiin 23 päivänä huhtikuuta 2009 ja se tuli voimaan 25 päivänä kesäkuuta 2009. Direktiivi koskee päästökauppakautta 2013—2020 ja joiltain osin myös vuoden 2020 jälkeistä aikaa. EU:n riippumaton 20 prosentin päästövähennystavoite vuoteen 2020 mennessä vuoden 1990 tasosta toimeenpannaan ja jaetaan EU:n päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten eli päästökauppasektorin ja päästökauppasektorin ulkopuolisten päästölähteiden eli ei-päästökauppasektorin kesken. Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin mukainen yhteisötason vähennystavoite päästökauppasektorille on 21 prosentin vähennys vuoden 2005 tasosta vuoteen

2020 mennessä. Päästökaupan ulkopuolisia sektoreita koskeva vähennysvelvoite on yhteisötasolla 10 prosenttia vuoden 2005 tasoon verrattuna.

Kansallisista jakosuunnitelmista luovutaan. Päästöoikeuksien kokonaismäärä yhteisössä eli päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten päästökatto määritellään direktiivissä. Vuosittain jaettava päästöoikeusmäärä alenee lineaarisesti vuodesta 2013 alkaen vuosittain 1,74 prosenttia komission hyväksymistä kauden 2008—2012 kansallisten jakosuunnitelmien yhteenlasketusta vuosittaisesta kokonaismäärästä.

Kun saadaan aikaan kasvihuonekaasujen vähentämistä koskeva kansainvälinen sopimus, komissio tekee direktiivin muutosehdotuksen päästökauppasektorin päästöoikeuksien vuosittaisen kokonaismäärän vähentämisestä ja muista muutoksista.

Päästökauppakausi pitenee kahdeksaan vuoteen kattaen vuodet 2013—2020. Päästökauppakaudelta 2008—2012 käyttämättä jääneet päästöoikeudet voidaan voimassaolevan direktiivin mukaisesti siirtää kaudelle 2013—2020. Lisäksi direktiivissä on säännöksiä hankemekanismin käytöstä kaudella 2013—2020.

Päästökauppadirektiivin soveltamisala laajenee ja lisäksi siihen tehdään muita tarkistuksia koskien vuoden 2013 jälkeistä aikaa. Soveltamisalaa tulevat kipsin ja kipsituotteiden tuotanto sekä nykyistä laajemmin metallien valmistus ja kemianteollisuus. Soveltamisala laajenee hiilidioksidipäästöjen lisäksi alumiinin tuotannon perfluorihilipäästöihin ja kemianteollisuuden typpioksiduulipäästöihin. Hiilidioksidin talteenotto, kuljetus putkissa ja varastointi tulee EU:n päästökauppajärjestelmään. Jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus jättää alle 25 000 hiilidioksiditonniä vuodessa päästäviä laitoksia päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle edellyttäen, että laitoksiin sovelletaan vastaavantasoisia päästöjen vähentämistoimia ja että näiden päästöjä edelleen tarkkaillaan ja ne raportoidaan. Laitosten jättämiseen järjestelmän ulkopuolelle tarvitaan komission hyväksyntä.

Päästöoikeuksien jaossa siirrytään eri sektoreiden harmonisoiituihin jakomenetelmiin. Päästöoikeuksien jako huutokaupalla on ensisijainen jakomenetelmä. Energiaintensiivi-

nen teollisuus näyttäisi saavan päästöoikeuksia edelleen pääsääntöisesti ilmaiseksi. Ilmaisjako ei kuitenkaan tarkoita päästöoikeuksien saamista tarpeen mukaan, vaan tiukkojen harmonisoitujen jakosääntöjen mukaisesti. Ilmaisjako joudutaan sovittamaan lisäksi jaettavissa olevaan määrään, jolloin määrää leikataan vielä niin sanotuilla korjauskertoimella. Direktiivissä toiminnot on jaettu jakomenetelmän osalta kolmeen ryhmään:

1. 100 prosentin huutokauppa: kaikki sähkön tuotanto sekä kasvihuonekaasupäästöjen talteenotto- ja varastointilaitokset. Poikkeuksena on teollisuuden jätekaasuista tuotettu sähkö ja uusia jäsenvaltioita koskevat määrälliset poikkeukset.

2. Asteittain aleneva ilmaisjako, jolloin 80 prosenttia päästöoikeuksista jaetaan ilmaiseksi harmonisoitujen jakosääntöjen mukaisesti vuonna 2013. Ilmaisen jaon määrä alenee lineaarisesti vuosittain ollen 30 prosenttia vuonna 2020 ja loppuen kokonaan vuonna 2027. Tähän ryhmään kuuluvat pääsääntöisesti muut sektorit kuin sähköntuotanto ja hiilivuotosektorit. Kaukolämpö ja kaukojäähdytys sekä osa teollisuutta kuuluvat tähän ryhmään. Direktiivin mukaan sähkön tuottajiksi määritellyt laitokset saavat ilmaisia päästöoikeuksia tehokkaissa yhteistuotantolaitoksissa tuotetulle lämmölle.

3. 100 prosentin harmonisoitu ilmaisjako niille teollisuuden aloille, jotka ovat alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille. Tällä tarkoitetaan riskiä, että toimiala siirtää tuotantoa EU:n ulkopuolelle ilmastopolitiikasta aiheutuvien kustannusten vuoksi. Komissio määrittelee nämä alat vuoden 2009 loppuun mennessä komitologiamenettelyssä. Direktiivin hiilivuodon kriteerit johtavat siihen, että suurin osa energiaintensiivistä teollisuutta kuuluu todennäköisesti tähän ryhmään. Hiilivuotosäännöt saattavat muuttua uuden kansainvälisen ilmastosopimuksen myötä.

Harmonisoiduista ilmaisjaon säännöistä päättää komissio komitologiamenettelyssä vuoden 2010 joulukuun loppuun mennessä. Tarkoituksena on valmistella tehokkuuden huomioon ottavat vertailuarvot eli benchmarkit eri tuotteille. Niille toiminoille, joille ei ole tarkoituksenmukaista valmistella vertailuarvoja, sovelletaan muita harmonisoituja

jakosääntöjä. Jäsenvaltio laskee ja myöntää edelleen laitoskohtaisesti maksutta jaettavat päästöoikeudet harmonisoitujen jakosääntöjen perusteella.

Huutokaupattavat päästöoikeudet jaetaan jäsenvaltioille pääosin päästökauppasektorin vuoden 2005 todennettujen päästöjen tai vuosien 2005—2007 päästöjen keskiarvon perusteella. Komissio hyväksyy asetuksen huutokauppojen toimeenpanosta kesäkuun 2010 loppuun mennessä komitologiamenettelyssä.

Päästökauppajärjestelmään vasta vuoden 2013 alusta tulevien laitosten osalta päästötiedot on toimitettava komissiolle 30 päivänä huhtikuuta 2010 mennessä. Päästötietojen toimittamisesta ja tietosisällöstä päätetään komission komitologiamenettelyssä. Jäsenvaltio toimittaa luettelon kaikista laitoksista ja maksutta jaettavista laitoskohtaisista päästöoikeuksista komissiolle vuoden 2011 syyskuun loppuun mennessä. Päästökauppajärjestelmään vuoden 2013 alusta tulevien laitosten päästötietojen toimittamiseksi ja kauden 2013—2020 laitoskohtaisen ilmaisjaon julkistamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on saatettava jäsenmaissa voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2009. Päästökauppadirektiivin muutoksen edellyttämät kansalliset säädökset ja määräykset on kokonaisuutena saatettava voimaan 31 päivänä joulukuuta 2012 mennessä.

2.2 Päästökauppalaki

Suomessa päästökauppadirektiivi on pantu täytäntöön 4 päivänä elokuuta 2004 voimaantulleella päästökauppalalla (683/2004). Päästökauppalakia sovelletaan laissa määritelyihin energia-alan sekä teräs-, mineraali ja metsäteollisuuden ja joihinkin kemianteollisuuden laitosten hiilidioksidipäästöihin. Päästökauppalain 4 §:n mukaan soveltamisalaan kuuluvat myös komission hyväksymät lämpöteholtaan alle 20 megawatin kaukolämpölaitokset, jotka on liitetty kaukolämpöverkkoon, jossa on lämpötehoaan yli 20 megawatin polttolaitos. Lisäksi edellytetään, että laitos tuottaa lämpöä pääasiassa kaukolämpöverkkoon.

Keskeisimmät päästökauppalaan säännökset koskevat päästöoikeuksien jakoperusteita päästökauppakaudelle 2005—2007, päästöoikeuksien jakoa, kirjaamista, siirtoja ja palauttamista sekä päästökauppalaan soveltamisalaan kuuluvilta laitoksilta edellytettävää kasvihuonekaasujen päästölupaa ja päästöjen luotettavaa tarkkailua. Laitoksen toiminnanharjoittajan on haettava kasvihuonekaasujen päästölupa. Lupaharkinnan keskeinen peruste on hiilidioksidipäästöjen luotettava tarkkailu. Lupaan liittyy päästöjen seuranta- ja raportointivelvoitteita. Lupa on laitoskohtainen. Päästöluvan myöntää päästökauppaviranomaisena toimiva Energiamarkkinavirasto.

Päästökauppalakia on muutettu 12 päivänä helmikuuta 2007 voimaantulleella lailla (108/2007) ja 1 päivänä tammikuuta 2008 voimaantulleella lailla (1468/2007). Päästökauppalaan lisättiin päästöoikeuksien jakoperusteet kaudelle 2008—2012. Päästökauppalaan lisättiin myös ne linkkidirektiivin täytäntöönpanon edellyttämät muutokset, jotka koskevat päästökauppalaan soveltamisalaan kuuluvien laitosten toiminnanharjoittajien Kioton pöytäkirjan hankemekanismeilla saatavien päästövähennysten eli hankesiköiden käyttöön liittyviä oikeuksia ja velvollisuuksia EU:n päästökauppajärjestelmässä.

Sekä kaudella 2005—2007 että kaudella 2008—2012 päästöoikeudet jaettiin toiminnanharjoittajille maksutta. Jakoperusteena oli pääsääntöisesti laitosten päästöhistoria vuosilta 1998—2002. Lauhesähkön päästöoikeuksia laskettaessa käytettiin vuosien 2000—2003 päästöhistoriaa. Kaudella 2008—2012 päästöhistorian perusteella laskettuihin laskennallisiin päästöoikeusmääriin sovellettiin alaryhmäkohtaisia tehostamis- tai leikkauskertoimia.

2.3 Päästökauppadirektiivin ja valtakunnan lainsäädännön täytäntöönpano Ahvenanmaalla

Päästökauppadirektiivin täytäntöönpano Ahvenanmaalla kuuluu maakunnan itsehallintolain (1144/1991) 18 § 10 kohdan ja 18 § 22 kohdan perusteella maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Direktiivi on saatettu Ahvenanmaalla voimaan nk. blankettilakina annetulla maakuntalailla (ÅFS 60/2005). Lain nojalla päästökauppalaan säännöksiä sovelletaan tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta sellaisenaan maakunnassa. Päästöoikeuksien jakoa ja muuta hallintoa koskevasta valtakunnan ja maakunnan välisestä tarkemmasta toimivalanjaosta säädetään sopimusasetuksessa (ÅFS 5/2006 tai FFS 87/2006).

Maakuntaa koskevan lainsäädännön perusteella Ahvenanmaan maakunnan hallitus tekee komissiolle erikseen esityksen Ahvenanmaalla oleville laitoksille jaettavista päästöoikeuksista ja myöntää niille päästöoikeudet. Lisäksi maakunnan hallitus vastaa ahvenanmaalaisten laitosten päästöoikeuksien muuttamisesta, tarkistamisesta ja mitätöinnistä. Päästöoikeuksien rekisteröinnistä ja muista päästöoikeusrekisteriin liittyvistä asioista vastaa kuitenkin Energiamarkkinavirasto. Hallituksen esityksessä ehdotetut päästökauppalaan muutokset tulisivat maakuntalain nojalla suoraan sovellettaviksi maakunnassa. Maakunnan ja valtakunnan välinen toimivalta järjestettäisiin sopimusasetuksen mukaisesti samalla tavoin kuin aikaisemmillä päästökauppauskausilla.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 41 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muuta kuin tässä pykälässä erityisesti mainittua yksityisoikeudellista kysymystä, jollei kysymys välittömästi liity sellaiseen oikeudenalaan, joka tämän lain mukaan kuuluu maakunnan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaalla sovelletaan samaa konkurssilainsäädäntöä kuin muualla valtakunnassa ja valtakunnalla on myös lainsäädäntövalta konkurssilainsäädännön osalta.

2.4 Pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategia

Valtioneuvosto antoi eduskunnalle 6 päivänä marraskuuta 2008 selonteon pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiasta (VNS 6/2008 vp). Talousvaliokunta on antanut mietinnön asiassa 15 päivänä kesäkuuta 2009 (TaVM 9/2009 vp). Eduskunta hyväksyi selonteon johdosta valiokunnan mietinnön mukaisen kannanoton 18 päivänä kesäkuuta

2009. Strategiassa esitetään valtioneuvoston linjaukset tulevien vuosien energia- ja ilmastopolitiikalle sekä keskeiset ehdotukset toimenpiteiksi, joilla muun muassa EU:n tavoitteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi vuoteen 2020 mennessä voidaan saavuttaa. Päästökauppasektorille ei ole asetettu kansallista päästöjen vähentämistavoitetta, koska päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetussa direktiivissä koko EU:n päästökauppasektorille asetetaan yhteinen päästökatto ja vähentämistavoite vuodelle 2020. Päästökauppajärjestelmän harmonisoitu täytäntöönpano kaudella 2013—2020 varmistaa sen, että EU:n päästökauppasektori täyttää päästökauppasektorille asetetun päästöjen vähentämistavoitteen.

Päästökaupan ulkopuolella olevien alojen, kuten liikenteen, talokohtaisen lämmityksen ja maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä on Suomessa vähennettävä 16 prosenttia vuoteen 2020 mennessä vuoden 2005 tasosta. Strategiassa on esitetty eri sektoreille asetetut tavoitteet sekä toimenpiteet vähentämistavoitteen saavuttamiseksi.

2.5 Nykytilan arviointi

Suomessa päästökauppadirektiivi on pantu täytäntöön päästökauppalailailla. Lain keskeiset säännökset koskevat päästöoikeuksien jakoa, kirjaamista, siirtoja ja palauttamista sekä päästökauppalain soveltamisalaan kuuluvilta laitoksilta edellytettävää kasvihuonekaasujen päästölupaa ja päästöjen luotettavaa tarkkailua. Lain soveltamisala on määritelty vuonna 2003 annetun päästökauppadirektiivin soveltamisalan mukaisesti, päästöoikeuksien kokonaismäärä määritellään kansallisissa jaksusuunnitelmissa ja päästöoikeuksien jakomenetelmästä ja jakoperusteista sekä hankemekanismin käytöstä on säännökset ainoastaan kausille 2005—2007 ja 2008—2012.

Päästökauppadirektiivin muutokset vuoden 2012 jälkeiselle ajalle

Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annettu direktiivi muuttaa EU:n päästökauppajärjestelmää merkittävästi vuoden 2012 jälkeiselle ajalle. Nämä muutokset edellyttävät muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Osa

muutoksista on kiireellisiä, jotta vuoden 2012 jälkeisen ajan täytäntöönpanon valmistelu sekä kansallisella että yhteisötasolla voi edetä. Siksi on perusteltua, että täytäntöönpanon aloittamisen kannalta kiireellisistä säännöksistä annettaisiin ensin suppea esitys päästökauppalain muuttamisesta.

Useat päästökauppajärjestelmään tehtävät muutokset täsmentyvät komission komitologiamenettelyssä antamien toimeenpanosääntöjen valmistelun edetessä. Myös uusi kansainvälinen päästöjen vähentämistä koskeva sopimus saattaa aiheuttaa muutoksia direktiiviin komission muutosehdotuksen pohjalta. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että päästökauppalainsäädännön kokonaisuudistus vuoden 2012 jälkeiselle ajalle valmistellaan ja annetaan hallituksen esityksenä eduskunnalle myöhemmin. Tavoitteena on antaa esitys eduskunnalle vuoden 2010 syksyllä.

Päästökauppadirektiivin muutos edellyttää, että päästökauppajärjestelmään vuodesta 2013 tulevien laitosten päästötietojen toimittamiseksi ja kauden 2013—2020 laitospohjaisen ilmaisjaon julkistamiseksi tarvittavat lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset on saatettava jäsenmaissa voimaan viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2009. Kyseiset muutokset ja vuoden 2012 jälkeisen ajan täytäntöönpanon muu valmistelu edellyttävät soveltamisalaa koskevien säännösten muuttamista vastaamaan päästökauppadirektiiviin tehtyjä muutoksia. Lisäksi tarvitaan säännökset, joiden perusteella työ- ja elinkeinoministeriö voi saada laitosten toiminnanharjoittajilta päästötietoja vasta vuonna 2013 päästökauppajärjestelmään tulevilta laitoksilta, jotta ne voidaan toimittaa komissiolle direktiivin mukaisesti vuoden 2010 kesäkuun loppuun mennessä.

Maksutta jaettavien laitospohjaisten päästöoikeuksien laskeminen ja myöntämisen kuuluu edelleen jäsenvaltioiden viranomaisille. Koska jakoperusteet muuttuvat oleellisesti, tarvitaan laitosten toiminnanharjoittajilta paljon uutta todennettua tietoa laitoksista ja niiden tuotannosta. Tämän vuoksi tarvitaan säännökset, joiden perusteella työ- ja elinkeinoministeriö voi saada laitosten toiminnanharjoittajilta kauden 2013—2020 ilmaisjaon valmistelun kannalta tarpeellisia tietoja, jotta laitospohjaisen ilmaisjaon valmistelu voidaan

aloittaa. Laitoskohtaiset päästöoikeudet on toimitettava komissiolle direktiivin mukaisesti vuoden 2011 syyskuun loppuun mennessä. Ilmaisjaon jakoperusteista ja päästöoikeuksien ilmaisjakoa koskevasta päätöksestä säädetäisiin kuitenkin vasta lain kokonaisuudistuksessa.

Lentoliikenteen päästökaupasta on tarkoitus säätää erillisellä lailla. Lentoliikenteen päästökauppajärjestelmä kattaa Suomen sisäisten lentojen lisäksi EU:n sisäiset lennot sekä EU:n ulkopuolisista maista eli kolmansista maista yhteisön alueella tulevat ja yhteisön alueelta kolmansiin maihin lähtevät lennot. Suomen viranomaisen toimii toimivaltaisena valvontaviranomaisena myös suhteessa kolmansien maiden lentoyhtiöihin, joiden päästöt komissio on kohdistanut Suomen valvottavaksi. Lentojen valvontatoiminta on merkittävässä osassa lentoliikenteen päästökaupan kansallisen lainsäädännön ja muun toimeenpanon kannalta. Ilmailussa päästölähteet voivat liikkua nopeasti maasta toiseen. Kansainvälinen lentoliikenne on maailmanlaajuista. Keskeisimmät toimintaa ohjaavat normit ovat Chicagossa 7 päivänä joulukuuta 1944 allekirjoitettu kansainvälisen siviili-ilmailun yleissopimus lukuisine liitteineen sekä valtioiden väliset kahdenväliset lentoliikennesopimukset. Valvonnassa eri maiden ilmailuviranomaiset tekevät jatkuvaa yhteistyötä. Lentoliikennettä valvovana kansallisena viranomaisena toimii Ilmailuhallinto. Sääntely-ympäristö poikkeaa siten merkittävästi sijainniltaan kiinteiden päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten valvonnasta. Päästökauppalaissa säädetään Suomessa sijaitsevien teollisuuslaitosten ja energiantuotantolaitosten toiminnanharjoittajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Valvontaviranomaisena toimii Energiamarkkinavirasto.

Päästökauppalaan muut muutostarpeet

Muut, jo kaudella 2008—2012 sovellettavat muutostarpeet ovat konkurssitilanteiden huomioonottaminen päästökauppalaissa sekä päästökaupparikkomuksiin tehtävät lisäykset. Tällä hetkellä konkurssitilanteita ei ole säännelty päästökauppalaissa. Kasvihuonekaasujen päästöluvan omaavan yrityksen jouduttua konkurssiin syntyy epäselvä tilanne konkurs-

sipesän vastuusta päästökauppalaan mukaisista velvollisuuksista. Koska päästökauppala vaatii palauttamaan päästöoikeuksia päästökauppaviranomaisille edellisen kalenterivuoden aikana syntyneitä päästöjä vastaavan määrän, niitä ei pystytä normaaliin tapaan valvomaan konkurssipesässä velkana. Päästökauppaviranomaisella ei ole myöskään mahdollisuutta kuitata palautettavia päästöoikeuksia silloin, kun päästöoikeuksia ei ole palautettu. Päästökauppaviranomainen ei voi myöskään estää päästöoikeuksien myyntiä, jos toiminnanharjoittaja on tehnyt lain mukaisen todentamisselvityksen, mutta jättänyt palauttamatta päästöoikeudet edellisen kalenterivuoden aikana syntyneistä päästöistä.

Päästökaupparikkomuksia koskevasta 67 §:stä puuttuu myös 52 §:n mukaisen päästöselvityksen toimittamista jättämistä tai väärin tietojen toimittamista koskeva rikkomussäännös.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Esityksen tavoitteet

Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin täytäntöönpano

Tavoitteena on säätää päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin soveltamisalan edellyttämistä muutoksista vuoden 2012 jälkeiselle ajalle sekä kauden 2013—2020 täytäntöönpanon aloittamisen kannalta kiireellisistä tietojen toimittamista koskevista velvoitteista. Näitä ovat soveltamisalan laajennuksen vuoksi päästökauppajärjestelmään tulevien laitosten päästötietojen toimittamista ja päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelun kannalta tarpeellisten tietojen toimittamista koskevat velvoitteet.

Päästökauppalaan muut muutostarpeet

Muut muutokset tehtäisiin ilmenneiden epäkohtien tai epäselvyyksien korjaamiseksi. Päästökauppalaan ehdotetaan tehtävän toiminnanharjoittajan konkurssin varalle säännökset, joissa säädeltäisiin konkurssipesän velvollisuuksista. Konkurssipesä hoitaisi toiminnanharjoittajan päästökauppalaan mu-

kaiset velvollisuudet muuten, paitsi päästöoikeuksien palautusvelvollisuus olisi vain konkurssin alkamisen jälkeen syntyneitä päästöjä vastaavan määrän osalta. Lakiin lisättäisiin myös päästöoikeuksien kuittausta ja luovutuskieltoa koskevat säännökset konkurssitilanteessa. Lisäyksellä selvennettäisiin konkurssitilanteita ja päästökauppalaan mukaisen vastuiden jakautumista näissä tapauksissa. Samalla turvataan mahdollisimman suuressa määrin päästöoikeuksien palautuminen valtiolle kattamaan konkurssiin menneen toiminnanharjoittajan laitoksella syntyneitä päästöjä. Valtio on viime kädessä vastuussa myös päästökauppasektorin laitosten päästöistä, jos laitosten toiminnanharjoittajat eivät noudata päästökauppadirektiivissä ja päästökauppalaissa säädettyä päästöoikeuksien palautusvelvoitetta. Päästökauppajärjestelmän ympäristötavoitteen toteutumisen eli kasvihuonekaasujen vähentämisen kannalta on oleellista, että kaikkien järjestelmään kuuluvien laitosten päästöt katetaan päästöoikeuksilla.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin täytäntöönpano

Päästökauppalaan soveltamisalaa laajennettaisiin ja täsmennettäisiin vastaamaan päästökauppadirektiiviin tehtyjä muutoksia. Soveltamisalaa laajennettaisiin kaudella 2013—2020 kipsin ja kipsituotteiden tuotantoon sekä nykyistä laajemmin metallien valmistukseen ja kemianteollisuuteen. Soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan laitosten hiilidioksidipäästöjen lisäksi alumiinin tuotannon perfluorihilipäästöjä ja kemianteollisuuden typpioksiduulipäästöjä. Hiilidioksidin talteenotto, kuljetus putkissa ja varastointi tulisivat myös lain soveltamisalaa.

Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät yksinomaan biomassaa käyttävät laitokset. Lisäksi muutettaisiin kapasiteetin yhteenlaskusääntöjä. Lakiin lisättäisiin polttoa koskeva määritelmä, joka myös vaikuttaa soveltamisalaa. Direktiivi antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden jättää päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle vuodesta 2013 al-

kaen vähäpäästöisiä laitoksia direktiivissä mainituilla edellytyksillä. Tätä niin sanottua opt-out menettelyä ehdotetaan sovellettavaksi laitoksiin, joissa ei ole direktiivin soveltamisalaa kuuluvien kasvihuonekaasupäästöjen päästölähteitä.

Päästökauppalakia sovelletaan kaikkiin kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottaviin laitoksiin, jos yhdenkin polttolaitoksen nimellinen lämpöteho ylittää direktiivin mukaisen kynnysarvon 20 megawattia. Pienten kaukolämpölaitosten sisällyttämiseen päästökauppajärjestelmään on saatu direktiivin mukainen komission hyväksyntä. Lakia muutettaisiin siten, että huhtikuun 2010 lopussa lain soveltamisalaa kuuluvat pienet kaukolämpölaitokset ja rakennettavat 20 megawatin tai sitä pienemmät kaukolämpölaitokset kuuluisivat edelleen lain soveltamisalaa. Sen sijaan huhtikuun 2010 lopussa toiminnassa olevat päästökauppajärjestelmään kuulumattomat kaukolämpölaitokset jäisivät pysyvästi järjestelmän ulkopuolelle. Perusteena on täysin harmonisoitu päästökauppajärjestelmä vuodesta 2013 alkaen, jolloin pienten päästökaupan ulkopuoliselle sektorille kuuluvien laitosten siirtyminen päästökauppajärjestelmään on hankalaa eikä mahdollisesti komission tai muiden jäsenvaltioiden hyväksyttävissä.

Lakiin lisättäisiin päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien kokonaismäärän vahvistamisen edellyttämät ja päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelua varten tarvittavat säännökset. Laitosten toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle tietoja laitoksista ja niiden päästöistä sekä päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelun edellyttämiä muita tietoja. Toimitettavien tietojen sisällöstä säädettäisiin ministeriön asetuksella.

Päästökauppalaan muut muutostarpeet

Päästökauppalakiin ehdotetaan lisättävän konkurssipesän velvollisuuksia koskevat säännökset. Konkurssipesä olisi velvollinen hoitamaan laitoksen päästöjen tarkkailua ja todentamista sekä laitoksen toiminnan tai toiminnanharjoittajan muutosilmoituksia koskevat velvollisuudet ja palauttamaan konkurssin alkamisen jälkeen syntyneitä erillisel-

lä selvityksellä todennettuja päästöjä vastaavan määrän päästöoikeuksia. Päästökauppaviranomainen kuittaisi palauttamatta olevat päästöoikeudet laitoksen tililtä konkurssitapauksissa. Ensisijaisesti kuittaus kohdistuu konkurssipesän hallinnon aikana syntyneitä päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia. Päästöoikeuksien luovutuskielto säädettäisiin koskemaan konkurssitilanteita.

Päästökaupparikkomuksia koskevaan 67 §:ään ehdotetaan lisättävän esitettyihin muutoksiin sisältyvien velvollisuuksien laiminlyönnin kriminalisointi. Lisäksi säädettäisiin rangaistavaksi 52 §:n mukaisen päästöselvityksen toimittamatta jättäminen tai väärin tietojen toimittaminen.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Yleistä

Hallituksen esitys koskee ainoastaan päästökauppakautta 2013—2020 koskevan päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin täytäntöönpanon valmistelun kannalta välttämättömiä muutoksia päästökauppalakiin sekä muita vähäisiä muutoksia. Näillä muutoksilla ei ole merkittäviä vaikutuksia talouteen, organisaatioon tai ympäristöön. Suurimmat vaikutukset kohdistuvat päästökaupparjestelmään vasta kaudella 2013—2020 tulevien laitosten toiminnanharjoittajiin. Jäljempänä on kuitenkin kuvattu lyhyesti direktiivin ja sen täytäntöönpanon vaikutuksia. Vaikutuksia on tarkoitus tarkentaa eduskunnalle myöhemmin annettavassa päästökauppalain kokonaisuudistusta koskevassa esityksessä.

Päästöoikeuden hinta määrittelee päästöjen vähentämisen taloudellisen perustan. Jos markkinoilta saatavat päästöoikeudet ovat edullisempia kuin omassa tuotannossa tehtävät päästöjen vähentämistoimet, on edullisempaa hankkia päästöoikeuksia markkinoilta kuin toteuttaa omia päästöjen vähentämistoimia. Vastaavasti päästöoikeuden hintaa edullisemmat omat päästöjen vähentämistoimet kannattaa toteuttaa.

Päästöoikeuden hinnan muodostumiseen vaikuttavat keskeisesti liikkeelle laskettujen ja laskettavien päästöoikeuksien määrä suhteessa niiden tarpeeseen, päästöjen vähentämiskustannukset päästökauppaan kuuluvilla aloilla ja taloudellinen kehitys. Päästöoikeuden hintaan vaikuttavat myös mahdollisuus siirtää käyttämättä jääneet päästöoikeudet seuraavalle päästökauppakaudelle sekä mahdollisuus käyttää hankemekanismeista saatavia päästöyksiköitä. Päästöoikeuden hinta on vaihdellut voimakkaasti vuosina 2005—2009 alle eurosta yli 30 euroon. Komission päästökauppadirektiivin muutosehdotusta varten tekemät ja eri markkina-analyttikkojen hinta-arviot vuosille 2013—2020 poikkeavat toisistaan ja uusia hinta-arvioita tulee jatkuvasti. Epävarmuus päästöoikeuden hintakehityksestä vaikeuttaa luetettavien vaikutusarvioiden tekemistä.

Komissio on vaikutuslaskelmissaan käyttänyt päästöoikeuden hintana kaudella 2013—2020 30 euroa. Vaikutuslaskelmat perustuvat EU:n yksipuoliseen 20 prosentin päästövähennystavoitteeseen. Myös eduskunnalle marraskuussa 2008 annettua pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa varten tehdyissä vaikutusarvioissa on pääsääntöisesti käytetty päästöoikeuden hintana 30 euroa.

Valtiontalous

Päästökauppakaudella 2013—2020 merkittävä osa päästöoikeuksista huutokaupataan. Huutokaupattavat päästöoikeudet jaetaan jäsenvaltioille pääosin päästökauppasektorin vuoden 2005 tai vuosien 2005—2007 keskimääraisten päästöjen perusteella. Jäsenvaltiot saavat siten huutokaupattuloja, joiden suuruus huutokaupattavasta määrästä, huutokauppojen toteutustavoista ja markkinatilanteesta johtuen voi vaihdella vuosittain merkittävästi. Päästökauppadirektiivin muutetun 10 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot päättävät, miten päästöoikeuksien huutokaupasta saatuja tuloja käytetään. Siinä on myös suositusluonteinen säännös huutokaupattulojen tai muiden tulojen käyttämisestä muun muassa kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin sopeutumiseen. Suomessa hallitusohjelmilla määritellään hallituskausittain muun muassa

ilmastopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; niiden toteutumista seurataan strategia-asiakirjoilla. Vuosittain kehyspäättös- ja talousarvioprosessien yhteydessä päätetään valtion talousarvion tuloperusteista sekä määrärahojen kohdentamisesta muun muassa hallituksen ja EU:n ilmastopoliittisten tavoitteiden ja sopimusten täyttämiseksi.

EU:n yksipuoliseen 20 prosentin päästöjen vähennystavoitteeseen perustuvan direktiivin perusteella Suomen saamien huutokaupattavien päästöoikeuksien suuruusluokaksi voidaan arvioida 15—20 miljoonaa hiilidioksiditonnia vastaava määrän vuodessa. Lopullinen määrä voidaan laskea vasta päästöoikeuksien ilmaisjaon sääntöjen ja niiden laitosten soveltamisen sekä päästökaupparektorin lopullisen päästöoikeusmäärän vahvistamisen jälkeen. Uusi kansainvälinen sopimus saattaa aiheuttaa muutoksia päästökauppadirektiiviin ja myös huutokaupattavien päästöoikeuksien määrään.

Jos päästöoikeuden hintana käytetään 30 euroa, olisi valtion huutokaupoista kaudella 2013—2020 saamat tulot suuruusluokaltaan 500 miljoonaa euroa vuodessa. Huutokaupattavien päästöoikeuksien kokonaismäärään ja päästöoikeuden hintaan sisältyy kuitenkin runsaasti epävarmuuksia, minkä vuoksi valtion tulojen arviointi on epävarmalla pohjalta. Hintaan liittyvät epävarmuudet ja hinnan vaihtelut jatkuvat koko päästökauppakauden.

Kansantalous

Valtiontalouden tutkimuskeskus (VATT) teki yhteistyössä Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen (VTT) kanssa pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa varten kansantaloudelliset vaikutusarviot. Strategian vaikutusarviot on pääsääntöisesti tehty komission käyttämällä päästöoikeuden hinnalla 30 euroa. Päästöoikeuden hinnan oletetaan laskelmissa menevän lopputuotteiden hintaan siinä määrin kuin se on markkinoilla mahdollista. Tuotteiden, joiden kysyntä on joustava, hinta ei voi muuttua samassa määrin kuin joustamattomasti kysytyjen tuotteiden.

VATT:n laskelmien mukaan Suomen bruttokansantuote alenisi EU:n päästökaupparektorin päästötavoitteen vuoksi 0,50 prosenttia

perusuraan verrattuna vuoteen 2020 mennessä. Kotitalouksien kulutus alenisi 1,6 prosenttia päästökaupan johdosta perusuraan verrattuna. Päästökaupan seurauksena energian hinta nousee ja alentaa kotitalouksien ostovoimaa. Investoinnit alenisivat, koska pääoman tuottavuus alenisi kustannusten nousun vuoksi.

4.2 Yritysvaikutukset

Päästökaupasta aiheutuu kustannuksia sen piirissä oleville yrityksille päästöoikeuksien hankinnasta, kauppojen hallinnoinnista, riskien hallinnasta, päästöjen seurannasta ja todentamisesta, luvituksesta sekä päästökaupparekisteristä. Tuloja yritykset voivat saada maksutta saamiensa ja käyttämättä jäämien päästöoikeuksien myynnistä ja yleensä kaupankäynnistä. Kun kaudella 2020—2013 siirytään kasvavassa määrin huutokauppaan ja kun ilmaisjaon jakosäännöt kiristyvät ja jaettava kokonaismäärä vähenee, aiheutuvat suurimmat kustannukset pääosin päästöoikeuksien hankinnasta.

Päästökauppa nostaa välillisesti myös muiden tuotteiden ja palvelujen hintoja. Merkittävin välillinen vaikutus on sähkön hinnan nousu. Sähkön hinnan nousu vaikuttaa eniten sähköintensiiviseen teollisuuteen, mutta se nostaa myös muun teollisuuden ja palvelu-alojen kustannuksia.

Päästökauppa nostaa eniten energiantensiivisen vientiteollisuuden kustannuksia. Jos ilmastopolitiikasta aiheutuvaa vastaavaa kustannusrasitusta ei ole kilpailijamaiden teollisuudella, alentavat päästökaupasta aiheutuvat kustannukset erityisesti EU:n energiantensiivisen teollisuuden kilpailukykyä. Tämän vuoksi hiilivuotoriskille alttiit alat saisivat edelleen ilmaisia päästöoikeuksia. Nämä eivät keskimäärin kuitenkaan kata kaikkia teollisuuden päästöjä kireiden ilmaisjaon sääntöjen vuoksi. Ilmaiset päästöoikeudet eivät kata myöskään sähkön hinnan noususta aiheutuvia kustannuksia.

Päästökauppa parantaa päästöttömien ja vähäpäästöisten energian tuotantomuotojen ja polttoaineiden sekä muun päästöttömän tai vähäpäästöisen teknologian kilpailukykyä. Se tuo siten kilpailuetua ja liiketoimintamahdol-

lisuuksia tällaisia energiantuotantomuotoja, polttoaineita ja teknologioita hyödyntäville, kehittäville ja myyville yrityksille.

4.3 Organisaatio ja henkilövaikutukset

Päästökauppalain mukaan Energiamarkkinavirasto päästökauppaviranomaisena vastaa lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnasta. Työ- ja elinkeinoministeriö huolehtii puolestaan lain täytäntöönpanon yleisestä ohjauksesta ja seurannasta sekä päästöoikeuksien jaon valmistelusta.

Ehdotetuissa säännöksissä on laajennuksia ja muita tarkistuksia soveltamisalaan sekä joitakin lisäyksiä päästöjen todentamisesta eri tilanteissa. Energiamarkkinavirasto hoitaa kasvihuonekaasujen päästölupien myöntämisen, päästöjen seurannan ja todentamisen sekä päästöoikeuksien palautusten valvonnan. Nyt ehdotettavat muutokset eivät tuo kuitenkaan merkittävästi lisätyötä Energiamarkkinavirastolle. Työ- ja elinkeinoministeriö hoitaisi puolestaan komissiolle toimitettavien päästökauppajärjestelmään vasta vuonna 2013 tulevien laitosten päästötietojen ja maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamiseen tarvittavien tietojen keräämisen sekä kauden 2012—2013 laitoskohtaisen ilmaisjaon valmistelun. Työ- ja elinkeinoministeriö ja sitä ennen kauppaja teollisuusministeriö on vastannut päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelusta myös kausilla 2005—2007 ja 2008—2012. Kauden 2013—2020 ilmaisjaon valmistelu ei siten edellytä lisäresursseja.

Päästökauppalain kokonaisuudistuksen yhteydessä säädettävät uudet viranomaistehtävät kuten päästöoikeuksien huutokauppoihin liittyvät tehtävät lisäävät viranomaisten työmäärää. Niiden vaikutukset arvioidaan päästökauppalain kokonaisuudistuksen yhteydessä.

4.4 Ympäristövaikutukset

Euroopan Unionin päästökauppajärjestelmän ympäristövaikutuksia on tarkasteltu osana pitkän aikavälin ilmasto- ja energiastrategiaa, joka annettiin eduskunnalle 6 päivänä marraskuuta 2008. Strategian lähtökoh-

tana on komission ilmasto- ja energiapaketin kansallinen toimeenpano, joten siihen sisältyvä ympäristövaikutusten arviointi pätee myös uuden päästökauppadirektiivin ympäristövaikutusten arviointiin.

Ympäristövaikutusten kannalta on oleellista tarkastella miten kasvihuonekaasupäästöille asetettu kokonaiskiintiö määräytyy sekä miten päästökauppajärjestelmän soveltamisala muuttuu. Uuden päästökauppadirektiivin mukaan päästöille asetetaan yhteisötason yläraja. Järjestelmän ympäristövaikutukset riippuvat keskeisesti tämän ylärajan tasosta ja miten se jatkossa kehittyy. Direktiivin mukaan päästöjen kokonaismäärä vähenee 21 prosenttia vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoden 2005 päästötasoon. Järjestelmän joustavasta luonteesta johtuen ei voida määritellä miten päästövähennykset jakaantuvat maakohtaisesti. Asetetun vähennystavoitteen saavuttamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, jaetaanko päästöoikeudet päästökauppajärjestelmään kuuluvien laitosten toiminnanharjoittajille maksutta vai huutokaupataanko ne.

Hiilidioksidipäästöillä ei ole kuitenkaan paikallisia eikä alueellisia vaikutuksia, joten ympäristövaikutusten kannalta on yhdentekevää, missä niitä vähennetään. Hiilidioksidiin ja muihin kasvihuonekaasupäästöihin saattaa liittyä polttoprosessien takia myös muita päästöjä, joiden määrä on riippuvainen käytetyistä polttoaineista sekä poltto- ja päästöjen vähennystekniikasta. Komission arvioiden mukaan ilmasto- ja energiapaketin tavoitteet vähentävät myös tuntuvasti muita päästöjä. Kyse on ensisijaisesti happamoittavien päästöjen kuten rikki- ja typpioksidipäästöjen sekä pienhiukkaspäästöjen vähentämisestä. Komission arvion mukaan nämä päästöt vähenevät noin 10—15 prosenttia johtuen fossiilisten polttoaineiden käytön vähenemisestä. Pienhiukkaspäästöjen vähentämiseen liittyy huomattavia myönteisiä terveysvaikutuksia. Niin sanotun päästökattodirektiivin tulevan uudistuksen yhteydessä komissio todennäköisesti arvioi aiempaa tarkemmin yhteisön ilmasto- ja energiapolitiikan vaikutuksia happamoittaviin päästöihin sekä hiukkaspäästöihin.

Päästökauppajärjestelmän soveltamisalan laajentaminen koskemaan sellaisia laitoksia,

jotka tällä hetkellä ovat järjestelmän ulkopuolella, parantaa lähtökohtaisesti järjestelmän ympäristötehokkuutta. Tämä johtuu siitä, että näihin uusiin laitoksiin ei tällä hetkellä kohdistu suoria kasvihuonekaasupäästöjen vähennysvelvoitteita.

Järjestelmän soveltamisala laajenee myös kasvihuonekaasujen osalta. Jatkossa järjestelmään kuuluvat myös kemianteollisuuden erilaisten happojen valmistuksesta peräisin olevat typpioksiduulipäästöt. Suomen osalta kyse on typpihapovalmistuksen aiheuttamista typpioksiduulipäästöistä. Typpioksiduuli on voimakas kasvihuonekaasu, mutta sillä on myös kielteisiä vaikutuksia ilmakehän otsonikerrokseen. Typpioksiduulilla ei ole kuitenkaan paikallisia ympäristövaikutuksia.

Hankemekanismien (yhteistoteutus ja puhtaan kehityksen mekanismi) käyttö päästökauppajärjestelmän puitteissa johtaa päästöjä vähentävien toimenpiteiden siirtymiseen kansallisten ja osittain myös yhteisön rajojen ulkopuolelle, mikä heijastuu kansalliseen hiilidioksiidi- ja muiden päästöjen kokonaismäärään. Hankemekanismien käyttö vaikuttaa näin ollen sekä kansallisiin että yhteisön päästöjen kehitykseen. Päästökauppa on hankkeiden isäntämaissa vastaavasti alempi kuin ilman hankkeiden toteuttamista. Tämä koskee lähtökohtaisesti sekä kasvihuonekaasua että muita päästöjä. Tarkoitus on, hankemekanismit täyttävät lisäisyyden vaatimuksen eli hankkeen johdosta kasvihuonekaasupäästöt vähenevät isäntämaassa hankkeesta saatavien päästövähennysyksiköiden verran. Tällöin hankemekanismien käyttö EU:n päästökauppajärjestelmässä johtaa vastaavaan globaalien päästöjen vähennykseen kuin päästövähennysten toteuttaminen yhteisössä. Hankemekanismien käyttö edistää myös teknologiansiirtoa isäntämaihin, mikä on tärkeä seikka tehokkaan ja tuloksellisen kansainvälisen ilmastopolitiikan kannalta.

Uusi päästökauppadirektiivi sisältää sekä laadullisia että määrällisiä rajoitteita koskien hankemekanismien käyttöä. Mekanismien käyttöä koskevat säännöt täsmentyvät kuitenkin vasta jatkovalmistelussa komitologiamenettelyn mukaisesti. Näin ollen ei voida vielä tässä vaiheessa tarkasti arvioida me-

kanismien käyttömääriä eikä näin ollen niiden käytön ympäristövaikutuksia.

5 Asian valmistelu

5.1 Valmisteluelimet

Työ- ja elinkeinoministeriö asetti 5 päivänä helmikuuta 2009 työryhmän valmistelemaan päästökauppalaain osittais- ja kokonaisuudistusta. Työryhmä valmisteli päästökauppa-kauden 2013—2020 täytäntöönpanon valmistelua varten säännökset, jonka lisäksi havaittiin tarpeelliseksi lisätä konkurssia käsittelevät pykälät ja täydentää päästökaupparikkomussäännöstä. Työryhmä käsittelee myös komission valmistelevia päästöoikeuksien ilmaisjakoa ja huutokauppaa koskevia harmonisoituja sääntöjä, jotka vaikuttavat myös myöhemmin annettavan päästökauppalaain kokonaisuudistuksen sisältöön. Päästökauppalaaki 2013—2020 –työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi päästökauppain muuttamisesta valmistui 24 päivänä kesäkuuta 2009.

5.2 Lausunnot

Hallituksen esittelyluonnoksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ahvenanmaan maakuntahallitukselta, Energiamarkkinavirastolta ja Konkurssiasiamiehen toimistolta. Lausuntoa pyydettiin myös seuraavilta tahoilta: Energiateollisuus ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Teknologiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Öljy- ja kaasualan keskusliitto, Kemianteollisuus ry, Rakennustuoteteollisuus RTT ry ja Suomen luonnon-suojeluliitto.

Lausunnoissa esitetyt näkökohdat

Monilla lausunnonantajista ei ollut huomautettavaa ehdotetuista lainsäädäntöratkaisuista. Päästökauppadirektiivin kansallisen toimeenpanon jaksottamista osittaisuudistukseen ja kokonaisuudistukseen kannatettiin. Monet lausunnon antaneet totesivat uudistuksen kannalta tärkeiden asioiden tulevan ko-

konaisuudistuksen yhteydessä. Päästökauppala-
palain muuttamista koskevaa hallituksen esi-
tysluonnosta pidettiin yleisesti ottaen asian-
tuntevasti valmisteltuna.

Muutosehdotukset kohdistuivat pääasiassa
esityksen yleisperusteluissa kuvattuihin ta-
loudellisiin vaikutuksiin sekä soveltamisalaa
ja konkurssitilanteita sääteleviin pykäliin ja
niiden yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Taloudelliset vaikutusten arvio todettiin
tässä esityksessä olevan tarvittavan laajuinen.
Tarkempia arvioita kaivattiin vasta päästö-
kauppala- ja konkurssitilanteita koskevaan
hallituksen esitykseen. Päästökaupan todet-
tiin epäsuorasti vaikuttavan sähkön hintaan.
Valtiovarainministeriö totesi, että esityksen
pysyvät vaikutukset ovat huomattavia. Esi-
tyksellä oli kuitenkin positiivinen vaikutus
päästökauppajärjestelmän kustannustehok-
kuuteen. Lisäksi valtion päästöoikeuksien
huutokaupasta syntyvien tulojen käyttö tuli
kirjata taloudellisiin vaikutuksiin.

Soveltamisalan osalta kommentoitiin yh-
teenlaskusääntöjä ja laituskäsitettä. Yksityis-
kohtaisiin perusteluihin kaivattiin tältä osin
selvennystä. Energiateollisuus piti tärkeänä,

että erityisesti samassa kaukolämpöverkossa
toimivia alle 20 megawatin laitoksia kohdel-
laan samalla tavoin. Tätä osin lakiehdotusta
esitettiin tarkennettavaksi.

Konkurssitilanteita säätelevien pykälien ja
luovutuskiellon lisäämistä päästökauppala-
kiin pidettiin perusteltuna. Velkojien asemaa
haluttiin kuitenkin suojella kuittaustilanteissa
ja laitoksen toimintaedellytykset haluttiin
turvata. Lisäksi oikeusministeriön lausunnos-
sa huomioitiin päästöoikeuksien kuittaukseen
liittyvät kilpailu- ja valtiontuki näkökohdat.
Viranomaisen harkintavaltaa päästöoikeuksi-
en kuittamisessa haluttiin rajoittaa vain lais-
sa mainittuihin ehtoihin.

Oikeusministeriö kommentoi lisäksi ran-
gaistussäännösten yksityiskohtaisia peruste-
luita ja voimaantulosäännöstä. Rangaistus-
säännösten yksityiskohtaisessa perustelussa
tuli mainita myös teon ankarammat rangais-
tusmuodot. Lisäksi ennen päästökauppakaut-
ta 2013—2020 sovellettavien säännösten so-
veltamisesta tulisi säätää ehdotettua tarkem-
min ja yksilöidymmin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

2 §. Soveltamisala. Päästökauppadirektiivin soveltamisala on laajennettu ja lisäksi siihen on tehty muita tarkistuksia koskien vuoden 2013 jälkeistä aikaa. Lain soveltamisalaa muutettaisiin vastaamaan direktiivin liitteeseen I tehtyjä sähkön, lämmön ja teollisuuden tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä koskevia muutoksia. Samalla lain sananmuodot tarkistettaisiin vastaamaan direktiivin sananmuotoja myös nykyisin lain soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta. Laissa ei säänneltäisi lentoliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä. Muutoksia sovellettaisiin päästökauppakaudella 2013—2020 ja sen jälkeen sekä kauden 2013—2020 täytäntöönpanon valmisteluun.

Lain soveltamisalaan nykyisin kuuluvat toiminnot ja laitokset kuuluisivat pääsääntöisesti edelleen lain soveltamisalaan. Soveltamisalaa laajennettaisiin kuitenkin koskemaan aikaisempaa suurempaa joukkoa polttoaineita polttavia laitoksia. Soveltamisala laajenisi koskemaan myös joitakin kokonaan uusia toimintoja. Lisäksi joidenkin nykyisin lain soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan suurempaa osaa kyseisen toiminnon kasvihuonepäästöistä.

Lain soveltamisalaan kuuluvat nykyisin ainoastaan laissa mainittujen toimintojen hiilidioksidipäästöt. Pykälän 1 momentin 25 kohdassa soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan hiilidioksidipäästöjen lisäksi alumiinin primäärituotannon perflourihiilipäästöjä sekä 26—28 kohdissa tarkoitettuja kemianteollisuuden typpioksiduulipäästöjä. Pykälän 1 momentin 1—3 kohtien otsikointi sekä alakohdat poistettaisiin ja toiminnot luelteltaisiin kohdittain. Samalla soveltamisalaan kuuluvien toimintojen järjestystä ja määrittelyjä muutettaisiin direktiivin soveltamisalaan tehtyjen muutosten täytäntöön panemiseksi.

Direktiivin liitteessä I polttolaitos on korvattu sanoilla polttoaineiden poltto laitoksissa. Samalla direktiivistä on poistettu toimin-

toja koskevat luokitukset. Polttolaitokset kuuluvat kausilla 2005—2007 ja 2008—2012 energia-alaan. Energia-alaa koskeva luokitus on poistettu. Direktiivin muutokset tarkoituksena on yhtenäistää eri jäsenmaiden soveltamiskäytäntöjä ja laajentaa direktiivin soveltamisala koskemaan kaikkia polttoaineita polttavia laitoksia, jos direktiivissä mainittu tehoraaja ylittyy.

Lakia sovelletaan 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mukaan polttolaitoksiin, joiden nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 megawattia, ei kuitenkaan polttolaitoksiin, joissa ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia määräyksiä. Soveltamisalan määrittelyä muutettaisiin 1 momentin 1 kohdassa vastaamaan direktiiviä siten, että mukaan tulisivat kaikki yli 20 megawattia nimellistä kokonaislämpötehoa omaavat polttoaineita polttavat laitokset toimialasta riippumatta. Myös muussa toiminnossa kuin energia-alalla sekä tässä pykälässä määritellyillä teollisuuden aloilla toimivat polttolaitokset kuuluisivat lain soveltamisalaan, jos mainittu tehoraaja ylittyisi. Laitoksen nimellistä kokonaislämpötehoa määritettäessä kaikkien laitoksen teknisten yksikköjen, joissa polttoainetta poltetaan, lämpötehot laskettaisiin yhteen siten kuin 3 §:ssä säädettäisiin. Tällaisia teknisiä yksikköjä olisivat kaiken-tyyppiset kattilat, polttimet, turbiinit, lämmitimet, polttolaitokset, uunit, kalsinointiuunit, prosessiuunit, kuivaimet, laitokseen kiinteästi sijoitetut moottorit, polttokennot, kemialliseen kiertoon perustuvat polttoyksiköt, soihdut, termiset ja katalyyttiset jälkipolttimet sekä muut mahdolliset polttoainetta polttavat yksiköt. Ehdotetut muutokset laajentavat päästökauppaan kuuluvia toimintoja Suomessa, jos teollisuuden polttoaineita käyttävät yksiköt eivät tule soveltamisalaan muiden 1 momentin kohtien perusteella.

Polttoaineita polttavan laitoksen nimellisellä lämpöteholla tarkoitetaan tässä laissa laitoksen mitoitusarvoa, arkikielessä niin sanot-

tua kilpiarvoa. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät edelleen jätteen polttolaitokset sekä käsittelemättömän sekalaisen yhdyskuntajätteen rinnakkaispolttolaitokset ja ongelmajätteen rinnakkaispolttolaitokset.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa öljynjalostamat muutettaisiin direktiivin mukaisesti mineraaliöljyn jalostukseksi. Lain soveltamisalaan kuuluisi vain mineraaliöljyn jalostus. Biomassapohjaisten polttoaineiden, kuten esimerkiksi etanolin, biodieselin ja vetykäsittelyn kasvisöljyn jalostus jäisi lain soveltamisalan ulkopuolelle, jollei niiden yhteydessä ole 1 momentin 1 kohdan mukaisia polttoyksiköitä. Muutoksella on vaikutusta nykyisiin öljynjalostamoihin vain siltä osin kuin niihin sijoittuu biomassapohjaisen öljyn jalostusta. Tämä jalostus jäisi soveltamisalueen ulkopuolelle.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa koksamat muutettaisiin direktiivin mukaisesti koksien tuotannoksi. Koksien tuotannolla tarkoitetaan tässä metallurgisen koksien tuotantoa ja polttoainekäyttöön tuotettavan koksien suurimittaista tuotantoa kaupunkikaasun tuotannon yhteydessä. Määrittelyn muutos ei aiheuta muutoksia lain nykyiseen soveltamiskäytäntöön Suomessa, sillä täällä koksia tuotetaan raudan ja teräksen tuotannon yhteydessä. Lisäksi koksia syntyy mineraaliöljyn jalostuksen yhteydessä, missä se käytetään polttoaineena jalostukseen tarvittavan energian tuotantoon. Sekä raudan ja teräksen että mineraaliöljyn jalostuksen yhteydessä toimiva koksien tuotanto katsotaan kiinteästi jalostuksen osaksi ja kuuluu lain soveltamisalaan. Kaupunkikaasua ei Suomessa koksamalla tuoteta.

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan lain soveltamisalaa laajennettaisiin direktiivin muutoksen mukaisesti koskemaan myös muiden malmien kuin rautamalmien, mukaan lukien sulfidimalmien, pasutusta, sintrausta ja pelletointia. Laajennus toisi Suomessa lain soveltamisalaan kaksi uutta laitosta pyriitin (FeS₂) pasuttamisen ja sinkkisälvän (ZnS) pasutuksen. Näissä prosesseissa pääasiallinen polttoaine on kuitenkin malmiin sisältyvä rikki, jonka palamistuote (SO₂) otetaan talteen rikkihapon valmistusta varten. Fossiilisia polttoaineita käytetään vain prosessin

käynnistämiseen, mistä syystä kasvihuonekaasujen päästö jää vähäiseksi.

Pykälän 1 momentin 5—6 kohdissa soveltamisalan määrittelyä rautametallien ja rautaseosten tuotannon ja jalostuksen osalta selvennettäisiin vastaamaan paremmin direktiivin määrittelyjä luettelemalla raudan ja teräksen tuotannon ja jalostuksen yhteyteen kuuluvat jalostusprosessin osat, joiden katsotaan kuuluvan lain soveltamisalaan. Näitä olisivat raudan ja teräksen käsittelyyn käytettävät kuumennusuunit, hehkutusuunit, raudan ja teräksen jatkuva valu, valssaamot, jalostuksen yhteyteen sijoittuva pinnoitus- ja peitustoiminta sekä valimot ja takomot. Selvennys ei Suomessa aiheuttaisi muutosta nykyiseen soveltamiskäytäntöön. Luetellut jalostusprosessit ovat nykyisinkin Suomessa katsottu raudan ja teräksen jalostusprosessin oleellisiksi osiksi ja kuuluvat lain soveltamisalaan.

Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan direktiivin mukaisesti rautametallin lisäksi myös värimetallien valmistuksen, jos kyseisiä metalleja valmistetaan laitoksessa, jonka polttoyksiköiden yhteinen kokonaislämpöteho ylittää 20 megawattia. Kokonaislämpötehoon huomioitaisiin metallien jalostukseen, pelkistykseen, metalliseosten valmistukseen, puhdistukseen ja valuun käytettyjen polttoyksiköiden sekä mahdollisten kuumennusuunien, hehkutusuunien, valssaamot, pinnoituksen ja peittauksen sekä takomojen, valimoiden lämpötehot. Laajennus toisi Suomessa lain soveltamisalaan yhden uuden laitoksen.

Pykälän 1 momentin 8 kohdassa sementtiklinkkereiden tuottaminen muutettaisiin vastaamaan direktiivin sananmuotoa lisäämällä soveltamisalaan sementtiklinkkerin tuottaminen myös muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä. Lisäys ei aiheuta soveltamisalan laajennusta Suomessa, sillä täällä ei sementtiklinkkeriä tuoteta lisäyksen kohteena olevissa laitoksissa.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa kalkintuotannon osalta soveltamisalaa on tarkistettu vastaamaan direktiiviä siten, että kalkintuotannon kynnyisarvo määritellään yhtenäisesti siten, että kaikkien uunityyppien tuotantoka-

pasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä ja että myös dolomiitin ja magnesiitin kalsinointi kuuluisivat soveltamisalaan. Tarkistus ei aiheuta muutosta nykyiseen käytäntöön Suomessa.

Pykälän 1 momentin 10 kohdan lasin ja lasikuidun valmistuksen osalta lain soveltamisala pysyisi nykyisellään. Lasivillan valmistus määriteltäisiin kohdassa 12.

Pykälän 1 momentin 11 kohdassa keraamisten tuotteiden valmistuksen kynnysarvoa muutettaisiin direktiivin edellyttämällä tavalla siten, että keraamisten tuotteiden valmistuksen kuuluminen soveltamisalaan määriteltäisiin ainoastaan tuotteiden valmistuksen tuotantokapasiteetin mukaan. Kausilla 2005—2007 ja 2008—2012 edellytetään lisäksi, että uunin tilavuus ylittää 4 kuutiometriä ja lastausstiheys ylittää 300 kilogrammaa/kuutiometri uunin kohden. Kynnysarvon muutos ei aiheuta muutosta nykyiseen käytäntöön Suomessa.

Pykälän 1 momentin 12 kohdassa mineraalivillan valmistuksen kuuluminen soveltamisalaan yhtenäistettäisiin siten, että mineraalivillan valmistus lasista, kivistä tai kuonasta kuuluisi soveltamisalaan direktiivin mukaisesti, jos tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä. Kaudella 2008—2012 kivi- villan valmistus kuuluu soveltamisalaan, jos valmistuksen polttoyksiköiden nimellinen lämpöteho ylittää 20 megawattia.

Pykälän 1 momentin 13 kohdassa kipsin kuivaus tai kalsinointi taikka kipsilevyjen ja muiden kipsi-tuotteiden valmistus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia, tulisi uutena toimintona lain soveltamisalaan. Laajennus aiheuttaa sen, että Suomessa kaksi kipsituotteita valmistavaa laitosta tulisivat uusina lain soveltamisalaan.

Pykälän 1 momentin 14—16 kohdassa soveltamisalan määrittelyä massan, paperin ja kartongin valmistuksen sekä hiilimustan valmistuksen osalta tarkistettaisiin vastaamaan direktiivin määrittelyjä. Tästä ei aiheudu muutoksia lain soveltamisalaan. Suomessa ei ole hiilimustan valmistusta.

Pykälän 1 momentin 17 kohdassa soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan myös ammoniakkin tuotantoa. Suomessa ei ole nykyisin ammoniakkin tuotantoa.

Pykälän 1 momentin 18 kohdassa soveltamisalueen määrittelyä muutettaisiin suurissa erissä tuotettavien orgaanisten kemikaalien tuotannon osalta. Näitä kemikaaleja tuottavissa laitoksissa lain soveltamisalaan tulisi krakkausta, reformointia, osittaista tai täydellistä hapetusta taikka näitä vastaavia menetelmiä käyttävät laitoksen osat ja näiden osien tuotanto, jos näissä yksiköissä valmistettavan tuotteen tuotantokapasiteetti ylittää 100 tonnia päivässä. Muutos laajentaisi lain soveltamisalan koskemaan Suomessa petrokemian laitoksen kumeeni- ja fenoliyksiköjä sekä näihin kiinteässä yhteydessä olevaa bentseeniyksikköä, näiden yksiköiden soih-tua ja hönkienpolttoyksiköitä sekä muita näihin yksikköihin mahdollisesti liittyviä polttoyksiköitä soveltamisalaan nykyisin sisältyvien eteeni-, propeeni- ja butadieeniyksikköjen ja näihin kuuluvien polttoyksikköjen lisäksi.

Uusina toimintoina lain soveltamisalaan tulisivat myös vetykaasun ja synteetikaasun tuotanto, jos näiden kaasujen tuotantokapasiteetti ylittää 25 tonnia kaasua päivässä sekä kalsinoidun soodan ja natriumkarbonaatin tuotanto 1 § 1 momentin 19—20 kohtien mukaisesti. Vetykaasun ja synteetikaasun osalta on kyseessä laajempaan kokonaisuuteen kuuluvan kemiallisen valmistuksen raaka-aineen valmistusprosessi, jonka yhteydessä syntyvä hiilidioksidi vapautuu ilmakehään. Tältä osin lain soveltamisala rajoittuisi vain mainittujen teollisuusalojen vedyn ja synteetikaasun tuotantoprosessiin, ei muuhun osaan prosessia tai laitosta. Soveltamisalan laajennus toisi yhden synteetikaasua valmistavan yksikön lain soveltamisalaan. Suomessa on vetykaasun tuotantoa mineraaliöljyn jalostuksen ulkopuolella, mutta se ei vähäisen tuotantonsa vuoksi tulisi lain soveltamisalaan. Soveltamisalan laajennus kalsinoidun soodan ja natriumkarbonaatin valmistukseen ei toisi uusia laitoksia lain soveltamisalaan, koska Suomessa ei näiden aineiden valmistusta ole.

Uutena toimintona lain soveltamisalaan tulisi myös kasvihuonekaasujen talteenotto lain soveltamisalaan kuuluvista laitoksista, talteen otetun kasvihuonekaasun kuljetus putkessa sekä sen geologinen varastointi direktiivin 2009/31/EY mukaisesti sallituissa varastointipaikoissa.

Pykälän 1 momentin 25 kohdan mukaan lain soveltamisalaa laajennettaisiin alumiinin primäärituotantoon, toisin sanoen raaka-alumiinin valmistukseen, sekä 1 momentin 24 kohdassa alumiinin sekundaarituotantoon eli kierrätysalumiinin jalostukseen. Raaka-alumiinin valmistus vaatii runsaasti energiaa ja jotkin alumiinin raaka-aineet (kryoliitti) sisältävät suurehkoja määriä fluoria, joka valmistuksen yhteydessä vapautuu ilmaan fluorin ja hiilen yhdisteinä, perfluorihiihinä. Perfluorihiihet ovat voimakkaita kasvihuonekaasuja. Kierrätysalumiini ei enää sisällä perfluorihiihiä, mutta senkin käsittely vaatii runsaasti energiaa. Tästä syystä direktiivin soveltamisalaa on laajennettu raaka-alumiinin valmistuksen hiilidioksidi- ja perfluorihiihpäästöihin sekä kierrätysalumiinin käsittelyn hiilidioksidipäästöihin. Suomessa ei kuitenkaan ole raaka-alumiinin valmistusta. Sen sijaan Suomessa on kierrätysalumiinin käsittelyä, mutta näillä näkymin käsittelyn kynnyksarvo ei Suomessa ylittyisi.

Pykälän 1 momentin 26—28 kohdan mukaan lain soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan typpihapon, adipiinihapon ja glyoksaali- sekä glyoksyylihapon valmistusta. Näiden valmistusprosessissa vapautuu suuria määriä typpioksiduulia, joka on hiilidioksidia voimakkaampi kasvihuonekaasu. Hiilidioksidia syntyy prosessin tarvitseman energiantuotannosta. Tästä syystä direktiivin soveltamisalaa on laajettu näiden laitosten osalta sekä hiilidioksidi- että typpioksiduulipäästöihin. Suomessa on typpihapon valmistusta, mutta ei adipiinihapon, glyoksaali- tai glyoksyylihapon valmistusta.

Direktiivissä samoin kuin pykälän 1 momentissa osa toimintojen kynnyksarvoista on määritelty polttoaineita polttavien polttoyksiköiden kokonaislämpötehoon ja osa tuotantokapasiteettina. Jos kynnyksarvo on määritelty tuotantokapasiteettina, esimerkiksi tietty tonnimäärä päivässä, määräytyisi toiminnan kuuluminen lain soveltamisalaan 2 momentin mukaan tuotantokapasiteetin kynnyksarvon mukaisesti. Jos toiminto ei ylitä 1 momentissa määriteltyä tuotantokapasiteettia, se jää soveltamisalan ulkopuolelle, vaikka tuotantolaitoksessa olisi polttoyksiköitä, joiden kokonaislämpöteho ylittää 20 megawattia.

Säännös vastaa direktiivin mukaista määrittelyä.

Pykälän 3 momentin mukaan lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät edelleen sellaiset laitokset tai laitosten osat, joita käytetään uusien tuotteiden ja menetelmien tutkimiseen, kehittämiseen ja testaamiseen. Lisäksi lain soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät direktiivin muutoksen mukaisesti yksinomaan biomassaa käyttävät laitokset ja polttoyksiköt, joissa fossiilisia polttoaineita tai turvetta käytetään ainoastaan käynnistyksen ja pysäytyksen aikana.

3 §. Kapasiteetin yhteenlaskeminen. Samassa laitoksessa voidaan harjoittaa useaa 2 §:n 1 momentissa mainitun saman kohdan alle lukeutuvaa samanlaatuista toimintoa, jotka eivät yksinään ylitä asetettua kapasiteettirajaa. Voimassa olevan lain mukaan saman toiminnanharjoittajan samanlaatuisten toimintojen kapasiteetit lasketaan yhteen ratkaistaessa, kuuluuko laitos soveltamisalaan.

Pykälän 3 §:n 1 momentin yhteenlaskusääntöä muutettaisiin vastaamaan direktiivissä, että samanlaatuisten toimintojen kapasiteetit lasketaan yhteen riippumatta siitä, kuuluvatko ne samalle toiminnanharjoittajalle. Samalla toiminnanharjoittajan vaihdosta koskeva 2 momentin säännös käy tarpeettomaksi. Muutoksia sovellettaisiin päästökaup-pakaudella 2013—2020 ja kauden 2013—2020 täytäntöönpanon valmisteluun. Jos yhteenlaskettu kokonaislämpöteho tai tuotantokapasiteetti ylittää 2 §:n 1 momentissa mainitun kapasiteetin kynnyksarvon, laitos kuuluisi lain soveltamisalaan. Esimerkiksi kalkintuotantolaitos, jonka kiertouunin tuotantokapasiteetti on alle 50 tonnia kalkkia (CaO) päivässä, ei kuuluisi soveltamisalaan, mutta laitos, jossa on kaksi tai useampia uuneja, joiden tuotantokapasiteettien summa ylittää 50 tonnia kalkkia päivässä, kuuluisi. Kyseessä olisi nimenomaan tuotantokapasiteetti, ei vuotuinen tuotanto.

Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin direktiivin I liitteessä säädetty polttoyksiköiden lämpötehon yhteenlaskua koskeva säännös. Sen mukaan, jos kysymyksessä on polttoaineita polttava laitos, jonka kuuluminen lain soveltamisalaan määritellään polttoyksiköiden kokonaislämpötehoon, laitoksen kuuluminen soveltamisalaan määritettäisiin laske-

malla yhteen kaikkien laitokseen kuuluvien, 2 §:n 1 momentissa määriteltyjen 3 megawattia tai sitä suurempien polttoyksiköiden nimelliset lämpötehot, ei kuitenkaan yksinomaan biomassaa polttavien yksiköiden lämpötehoa. Jos yhteenlaskettu kokonaislämpöteho ylittää 20 megawatin kynnyksarvon, laitos kuuluisi lain soveltamisalaan. Yhteenlaskussa huomioon otettavia teknisiä yksikköjä olisivat kaikentyypiset kattilat, polttimet, turbiinit, lämmittimet, polttolaitokset, uunit, kalsinointiuunit, prosessiuunit, kuivaimet, laitokseen kiinteästi sijoitetut moottorit, polttokennot kemialliseen kiertoon perustuvat polttoyksiköt, soihdut, termiset ja katalyyttiset jälkipolttimet sekä muut mahdolliset polttoainetta polttavat yksiköt. Ehdotettu säännös saattaa laajentaa lain soveltamisalaan kuuluvia toimintoja, koska kausilla 2005—2007 ja 2008—2012 lasketaan yhteen ainoastaan energiantuotannon polttolaitokset kuten kattilat ja turbiinit. Säännöstä sovellettaisiin päästökauppaudella 2013—2020 ja kauden 2013—2020 täytäntöönpanon valmisteluun.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa määriteltäisiin direktiivin mukaisesti, että laitoksen tai laitoksen osan kaikki polttoyksiköt kuuluisivat lain soveltamisalaan sellaisessa tapauksessa, jossa laitos tai sen osa 2 §:n 1 momentissa määritellyn kapasiteettinsa vuoksi kuuluu lain soveltamisalaan. Kun laitos, teollisuusprosessi tai polttolaitos, tai laitoksen osa kuuluu kokonaistuotantokapasiteettinsa vuoksi lain soveltamisalaan, sovellettaisiin lakia kaikkiin kyseisen laitoksen tai sen osan polttoyksiköihin, joissa poltetaan polttoaineita, ei kuitenkaan yhdyskuntajätettä tai ongelmajätettä polttaviin yksiköihin. Tällöin soveltamisalaan sisältyisi myös lämpötehoaan alle 3 megawatin muut kuin yksinomaan biomassaa polttavat polttoyksiköt. Ehdotettu säännös ei yksinään aiheuttane muutoksia lain soveltamisalaan.

4 §. *Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin.* Samaan kaukolämpöverkkoon voi olla liitettyinä sekä yli että alle 20 megawatin laitoksia. Voimassaolevan lain mukaan kaikkien samaan kaukolämpöverkkoon lämpöä tuottavien laitosten hiilidioksidipäästöt kuuluvat lain soveltamisalaan, jos yhdenkin polttolaitoksen nimellinen lämpöteho ylittää 20 megawattia ja se

tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiallisesti kaukolämpöverkkoon. Säännöksellä on toteutettu päästökauppadirektiivin 24 artiklassa tarkoitettu mahdollisuus soveltaa päästökauppajärjestelmää vuodesta 2005 alkaen laitoksiin, joiden kapasiteetti alittaa direktiivin liitteessä asetetut kynnyksarvot (niin sanotut opt in laitokset). Tällaisten laitosten sisällyttäminen päästökauppajärjestelmään edellyttää komission hyväksyntää. Komissio on hyväksynyt Suomessa sijaitsevien pienten kaukolämpölaitosten sisällyttämisen kaukolämpöjärjestelmään kausilla 2005—2007 ja 2008—2012.

Pykälässä säädettäisiin, että nykyisin lain soveltamisalaan kuuluvat pienet kaukolämpölaitokset kuuluisivat päästökauppajärjestelmään myös kaudella 2013—2020 edellyttäen, että komissio sen hyväksyy. Kaudella 2013—2020 siirrytään täysin harmonisoituun päästökauppajärjestelmään. Päästökauppaudella 2013—2020 päästökauppa-sektorin päästökatto eli päästöoikeuksien kokonaismäärä on yhteinen kaikille jäsenmaille, päästöoikeuksien ilmaisjaolla on täysin harmonisoidut säännöt ja niin sanottujen uusien osallistujien ilmaisjakoa varten on yhteinen yhteisötason varanto. Toimeenpanon kannalta on hankalaa, jos järjestelmään tulee jatkuvasti toiminnassa olevia pieniä direktiivin kynnyksarvot alittavia laitoksia, jotka kuuluvat päästökauppa-sektorin ulkopuolelle olevalle sektorille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 30 päivänä huhtikuuta 2010 soveltamisalaan kuuluvat pienet kaukolämpölaitokset kuuluisivat jatkossakin päästökauppajärjestelmään. Pienet kaukolämpölaitokset kuuluisivat siten lain soveltamisalaan, jos vähintään yhden kyseiseen kaukolämpöverkkoon liitetyn laitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon ja kyseinen yli 20 megawatin laitos on liitetty kaukolämpöverkkoon viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010.

Jos kaukolämpöverkko eli kaukolämpöverkossa olevat laitokset kuuluvat edellä ehdotetun mukaisesti lain soveltamisalaan ja tällaiseen kaukolämpöverkkoon rakennetaan pieni enintään 20 megawatin uusi kaukolämpöä tuottava laitos, kuuluisi uusi laitos myös soveltamisalaan. Kaukolämpöverkko toimii yh-

tenä kokonaisuutena, joten on perusteltua, että myös kaikki uudet kaukolämpöverkkoon rakennettavat laitokset kuuluvat päästökauppajärjestelmään. Edellytyksenä on kuitenkin, että komissio hyväksyy näiden sisällyttämisen päästö-kauppajärjestelmään myös kaudella 2013—2020.

Sen sijaan huhtikuun 2010 lopussa toiminnassa olevat päästökauppajärjestelmään kuulumattomat pienet kaukolämpölaitokset jäisivät pysyvästi päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle.

Jos nykyisin lain soveltamisalaan kuulumattomaan kaukolämpöverkkoon rakennetaan uusi yli 20 megawatin laitos, tulisi se 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti lain soveltamisalaan. Sen sijaan muut samaan kaukolämpöverkkoon kuuluvat pienet laitokset samoin kuin uudet enintään 20 megawatin kaukolämpölaitokset jäisivät päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle. Näin samassa kaukolämpöverkossa toimivia kaikkia pieniä kaukolämpölaitoksia kohdeltaisiin samalla tavoin.

4 a §. Päästöttömät laitokset. Lain soveltamisalaan kuuluu nykyisin ainakin kaksi laitosta, joissa ei ole ollenkaan hiilidioksidipäästöjen päästölähteitä, koska ne ostavat kaiken tarvitsemansa energiansa toiselta laitokselta. Komission tulkinnan mukaisesti kyseiset laitokset kuuluvat kuitenkin päästökauppadiirektiivin ja siten myös päästökauppain soveltamisalaan. Päästökauppadiirektiivin 27 artiklan mukaan jäsenvaltio voi hakea komissiolta lupaa jättää päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle alle 25 000 hiilidioksidiekvivalenttitonnia päästävät laitokset. Artikla koskee vuoden 2013 jälkeistä aikaa. Edellytyksenä on, että laitokseen sovelletaan vastaavanlaisia päästöjen vähentämistoimia.

Pykälässä ehdotetaan, että laitokset, joissa ei ole ollenkaan kasvihuonekaasujen päästölähteitä, jäisivät kaudella 2013—2020 lain soveltamisalan ulkopuolelle. Ne eivät voi tuottaa kasvihuonekaasupäästöjä, joten niihin ei tarvitse myöskään soveltaa vastaavia päästöjen vähentämistoimia.

5 §. Määritelmät. Pykälään esitetään lisättävän uusi 16 kohta, jossa määriteltäisiin ”poltto” päästökauppadiirektiivin 5 artiklan mukaisesti.

6 §. Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet. Pykälän 4 kohtaa esitetään muutettavan vuonna 2013 alkavaa päästökauppakautta varten, jolloin siitä poistettaisiin maininta päästöoikeuksien jakosuunnitelmasta, jota ei tehdä enää kyseiselle kaudelle. Sen sijaan toiminnanharjoittajan velvollisuudeksi säädettäisiin maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä varten tarvittavien tietojen toimittaminen.

12 §. Toiminnanharjoittajan vaihtuminen. Pykälään esitetään lisättävän 3 momentti, jossa säädettäisiin päästökauppalaissa säädettyjen velvollisuuksien jakautuminen konkurssipesälle silloin, kun päästöluvan omaava toiminnanharjoittaja asetetaan konkurssiin. Koska päästöoikeudet ovat tavanomaisesta poikkeavaa varallisuutta konkurssipesässä, niiden kohtelusta konkurssipesässä on syytä säätää erikseen. Lain 49 §:n mukaan päästöoikeudet on palautettava päästöoikeuksina todennettuja päästöjä vastaavan määrän mukaan. Näin ollen myös toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesän on palautettava päästöoikeuksia päästökauppaviranomaiselle. Konkurssilainsäädännön mukaan velkojat ovat yhdenvertaisia. Koska päästöoikeuksilla on markkina-arvo, niiden palauttaminen yli jako-osuuden loukkaa velkojien yhdenvertaisuusperiaatetta. Näin ollen konkurssipesä on massavelkaisessa vastuussa velvollinen palauttamaan päästöoikeuksia vain konkurssin asettamisen jälkeen syntyneistä päästöistä edelliseltä kalenterivuodelta konkurssilainsäädännön nojalla.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin konkurssipesän velvollisuudeksi hoitaa 6 §:n 2 ja 5 kohdissa mainitut velvollisuudet, joita ovat päästöjen tarkkailu-, todentamis- ja ilmoitusvelvollisuudet. Konkurssipesä olisi myös massavelkaisessa vastuussa kyseisistä toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista. Konkurssipesä olisi velvollinen huolehtimaan asetetuista velvollisuuksista niin kauan, kuin päästölupa on voimassa tai laitosta ei ole myyty konkurssipesästä uudelle toiminnanharjoittajalle. Konkurssipesä olisi velvollinen ilmoittamaan, jos laitoksen toimintaa ei jatketa. Päästökauppaviranomainen peruuttaa päästöluvan 13 §:n perusteella, kun se on saanut ilmoituksen toiminnan päättymisestä. Konkurssipesän luovuttaessa laitoksen uudel-

le toiminnanharjoittajalle, uusi toiminnanharjoittaja on 12 §:n 1 momentin perusteella velvollinen palauttamaan kaikki edellisiltä kalenterivuosilta palauttamattomat päästöoikeudet päästökauppaviranomaiselle.

31 m §. *Uudet osallistujat päästökauppa-kaudella 2008—2012.* Päästökauppa-kaudella 2008—2012 uusia osallistujia ovat kaikki olemassa olevat pienet enintään 20 megawatin kaukolämpölaitokset, jotka ovat osa kaukolämpöverkkoa, johon liitetään uusi nimellislämpöteholtaan yli 20 megawatin kaukolämpöä tuottava laitos. Pykälässä 4 ehdotetaan, että huhtikuun 2010 lopussa toiminnassa olevat päästökauppajärjestelmään kuuluttomat pienet kaukolämpölaitokset jäisivät pysyvästi päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle kaudella 2013—2020. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että ne olisivat uusia osallistujia kaudella 2008—2012 samaan ajankohtaan saakka. Uusia osallistujia olisivat siten olemassa olevat pienet kaukolämpölaitokset, jos kaukolämpöverkkoon liitetään viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010 uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon. Huhtikuun 2010 lopussa päästökauppajärjestelmään kuulumattomat olemassa olevat pienet kaukolämpölaitokset jäisivät siten pysyvästi päästökaupan ulkopuolelle.

4 a luku. Päästökauppa-kauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmistelu

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 a luku, jossa säädettäisiin päästöoikeuksien jaon valmistelusta päästökauppa-kaudelle 2013—2020. Työ- ja elinkeinoministeriön tulee valmistella päästökauppajärjestelmään päästökauppa-kaudella 2013—2020 tulevien laitosten päästötietojen toimittamista komissiolle sekä ilmaisjakoa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa, jotta päästökauppadirektiivin mukaiset laitos tiedot ja laitoskohtaiset päästöoikeudet voidaan toimittaa komissiolle päästökauppadirektiivissä säädetyissä määräajoissa.

41 a §. *Soveltamisalaan tulevien laitosten tietojen toimittaminen.* Pykälässä säädettäisiin vasta päästökauppa-kaudella 2013—2020 soveltamisalaan tulevien laitosten päästötie-

tojen toimittamisesta työ- ja elinkeinoministeriöön. Päästötiedot on direktiivin mukaisesti toimitettava 30 päivänä huhtikuuta 2010 mennessä. Tarkemmat säännökset päästötietojen sisällöstä, todentamisesta ja toimittamisesta päätetään komissio komitologiamenettelyssä. Pykälässä annettaisiin työ- ja elinkeinoministeriölle asetuksenantovaltuus, jotta komission asetuksessa säädettävistä velvoitteista ja muista päästötietoista ja niiden toimittamista koskevista seikoista voitaisiin antaa tarkemmat säännökset asetuksella.

41 b §. *Päästöoikeuksien jaon valmistelu.* Pykälässä säädettäisiin päästöoikeuksien jaon valmistelusta. Maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten toiminnanharjoittajan on toimitettava tarpeelliset tiedot laitoksesta, sen toiminnasta, kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä ja päästöistä sekä laitoksella tuotetuista tuotteista. Laitoskohtaisesti myönnettäviksi aiottujen päästöoikeuksien valmisteluun sovellettaisiin kausilla 2005—2007 ja 2008—2012 sovelletun käytännön mukaisesti hallintolain (434/2003) asian selvittämistä ja asianosaisen kuulemista koskevia säännöksiä. Komissio hyväksyy päästökauppa-kaudelle 2013—2020 maksuttomien päästöoikeuksien jakamista koskevat yhteisön laajuiset ja yhdenmukaistetuista täytäntöönpanotoimenpiteistä 31 päivänä joulukuuta 2010 mennessä. Komission luonnos ilmaisjaon säännöiksi valmistuneen keväällä 2010. Luonnoksen pohjalta voidaan jo suurella todennäköisyydellä tietää, mitä tietoja toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa ilmaisjaon valmistelua varten. Pykälässä annettaisiin työ- ja elinkeinoministeriölle asetuksenantovaltuus, jotta ministeriö saisi toiminnanharjoittajilta tarpeelliset tiedot laitoskohtaisen ilmaisjaon valmistelua varten. Päästöoikeuksien jakoperusteista kaudella 2013—2020 sekä laitoskohtaisten päästöoikeuksien myöntämisestä ja toimittamisesta komissiolle on tarkoitus säätää päästökauppalain kautta 2013—2020 ja sen jälkeistä aikaa koskevassa kokonaisuudistuksessa.

64 §. *Päästöoikeuksien palauttamisen lainlyöntiä koskevat muut seuraamukset.* Pykälään esitetään lisättävän 3 momentti, jossa säädettäisiin päästökauppaviranomaiselle oikeus kuitata konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan edellisen kalenterivuoden tai sitä

edeltävien vuosin todennettuja päästöjä vastaavan määrän verran päästöoikeuksia toiminnanharjoittajan tililtä siltä osin kuin päästöoikeuksia ei ole palautettu. Kuittausoikeus koskisi myös toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamista ennen syntyneitä päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia edellisen tai edellisten kalenterivuosien ajalta. Kuittaaminen tapahtuisi kuitenkin ensisijaisesti konkurssipesän massavelkaisesta osuudesta päästöoikeuksia, jonka jälkeen kuitataan ennen konkurssin alkamista syntyneitä päästöjä vastaavalta määrältä palauttamatta olevia päästöoikeuksia sen verran kuin päästöoikeuksia on jäljellä laitoksen tilillä ensisijaisen kuittausoikeuden jälkeen.

Säännöksellä estettäisiin maksutta jaettavien päästöoikeuksien hyödyntäminen muiden velkojien hyväksi, silloin kun laitoksen päästölupa on voimassa konkurssin alkamisen jälkeen ja laitos vastaanottaa uusia päästöoikeuksia. Koska maksutta jaettavat päästöoikeudet voidaan katsoa olevan valtion antama tukea toiminnanharjoittajalle, niiden palautuminen on myös varmistettava konkurssitilanteista. Toisena vaihtoehtona on päästöluvan peruuttaminen, joka kuitenkin saattaisiin estää myyntikelpoisen laitoksen edelleen myyntiä ja haitata konkurssipesän selvittämistä.

Jos päästökauppayritys ei täytä velvoitteitaan, vastaa niistä viime kädessä valtio Kioton pöytäkirjan tai EU:n jäsenyydestä aiheutuvien velvoitteiden perusteella. Valtio joutuu hankkimaan vastaavan määrän päästöyksiköitä esimerkiksi kehitysmaista Kioton pöytäkirjan mukaisilla mekanismeilla tai vastaavan suuruinen vähennystoimi toteutetaan päästökaupan ulkopuolisella sektorilla. Tämä merkitsee lisäkustannuksia joko valtiolle tai päästökaupan ulkopuolella oleville toimijoille. Koska 49 §:n 1 momentin perusteella toiminnanharjoittajien on palautettava päästöoikeuksia valtiolle, velvollisuuden valvominen konkurssissa ei tule kyseeseen. Näin ollen konkurssitapauksissa päästöoikeuksien kuittaaminen on paras keino saada päästöoikeudet tai ainakin osa niistä palautettua ja välttää lisäkustannusten kertyminen valtiolle.

Pykälään esitetään lisättävän 4 momentti, jossa säädetään päästökauppaviranomaisen harkintavallasta olla kuittaamatta kalenteri-

vuonna laitoksen tilille kirjatut ilmaiset päästöoikeudet. Päästökauppaviranomainen voisi käyttää harkintavaltaa vain niissä tapauksissa, joissa konkurssipesä on jatkanut laitoksen toimintaa. Konkurssipesä pystyisi näin ollen hyödyntämään kuittaamattomat päästöoikeudet konkurssin aikana syntyneiden päästöjen kattamiseen silloin, kun konkurssipesä jatkaa laitoksen toimintaa konkurssilainsäädännön nojalla konkurssipesässä olevan omaisuuden hoitamiseksi ja realisoimiseksi.

65 §. Päästöoikeuksien luovutuskielto. Pykälään esitetään lisättävän 2 momentti, joka koskee konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan laitoksen tilillä olevien päästöoikeuksien luovutuskieltoa. Säännöksellä estettäisiin päästöoikeuksien luovuttaminen markkinoilla silloin, kun toiminnanharjoittaja on asetettu konkurssiin, eikä toiminnanharjoittaja taikka konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesä tai laitoksen uusi toiminnanharjoittaja ole täyttänyt päästökauppalaista mukaista palautusvelvollisuutta. Säännöksellä pyritään estämään päästöoikeuksien muuttamista rahaksi silloin, kun konkurssiin menneen toiminnanharjoittajan hallinnoiman laitoksen toiminnasta aiheutuneita päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia ei ole palautettu päästökauppaviranomaiselle. Päästökauppadiirektiivissä ei ole mainittu vastaavanlaista luovutuskieltoa, mutta päästökauppadiirektiivin periaatteena on kuitenkin, että päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia palautetaan päästökauppaviranomaiselle. Konkurssitilanteita ei ole huomioitu päästökauppadiirektiivissä, joten tältä osin on perusteltua selvittää päästökaupasta aiheutuvien velvoitteiden soveltamista konkurssitilanteessa.

Luovutuskielto tulisi voimaan heti konkurssiin asettamisesta alkaen. Päästökauppaviranomaisen tehtävänä olisi varmistaa, että konkurssipesällä ei ole mahdollisuutta luovuttaa päästöoikeuksia muualle. Päästökauppaviranomaisen olisi estettävä näin päästöoikeuksien luovuttaminen konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan laitoksen tililtä. Toiminnanharjoittajalla ja konkurssipesällä olisi kuitenkin mahdollisuus palauttaa päästöoikeuksia päästökauppaviranomaiselle. Luovutuskielto estäisi konkurssipesän realisoimasta laitoksen tilillä olevat päästöoikeudet, jotka voidaan katsoa valtion antamaksi tueksi lai-

tokselle siltä osin kuin laitos on saanut ne maksutta. Kun konkurssipesä ei pystyisi realisoimaan tilillä olevia päästöoikeuksia, päästöoikeudet voitaisiin kuitata 64 §:n 3 momentin perusteella, jos konkurssipesä ei palauta edellisen kalenterivuoden tai sitä edeltävien vuosin todennettuja päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia 30 päivänä huhtikuuta mennessä päästökauppaviranomaiselle. Jos laitoksen tilille jää päästöoikeuksia sen jälkeen, kun palauttamisvelvoite on täytetty, voi ylijääneet päästöoikeudet myydä tai luovuttaa muutoin eteenpäin.

Pykälän 3 momentin tarkoituksena on tehdä poikkeus luovutuskieltoon niissä tapauksissa, joissa yrityksellä on päästöoikeuksia enemmän kuin palautukseen ja arvioituaan tulevaan tarpeeseen on tarvetta. Konkurssipesällä olisi mahdollisuus toimittaa päästökauppaviranomaiselle hakemus, jossa se voisi hakea luovutuskiellon koskemaan vain todennettuja päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia sekä päästökauppaviranomaisen arvioon tulevia päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia. Konkurssipesän olisi näin ollen tehtävä ylimääräinen todennettu selvitys päästöistä kyseisen kalenterivuoden ajalta hakemuksen jättämiseen asti. Todentaminen on tehtävä siitä laissa ja asetuksessa annettujen sääntöjen mukaisesti. Luovutusrajoitus koskisi edelleen myös vastaavaa määrää päästöoikeuksia kuin niitä on palauttamatta edellisiltä kalenterivuosilta. Jos päästökauppaviranomainen hyväksyy konkurssipesän hakemuksen, konkurssipesällä on mahdollisuus käyttää normaaliin tapaan luovutuskiellon ulkopuolella olevia päästöoikeuksia.

67 §. Päästökaupparikkomus. Päästökaupparikkomuksesta tuomittaisiin sakkoon se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo pykälässä yksilöityjä velvollisuuksia. Pykälän 1 momenttiin esitetään lisättäväksi uudet 3, 4 ja 6 kohdat. Nykyinen 4 kohta siirtyisi 5 kohdaksi ja 5 kohta uudeksi 7 kohdaksi. Pykälän 1 momentin 3 ja 4 kohdissa säädettäisiin rangaistavaksi uudessa 4 a luvussa säädettyjen velvollisuuksien laiminlyöminen. Nykyinen 3 kohta jaettaisiin 3 ja 4 kohtiin, jotta kohdat olisivat selkeämpiä. Lisäksi poistettaisiin maininta jakosuunnitelmapäätöksestä ja rangaistavaksi säädettäisiin

yleisemmin väärin tietojen toimittaminen maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista varten, koska päästökauppaudella 2013—2020 ei tehdä enää kansallista jakosuunnitelmaa.

Pykälän 1 momentin uudessa 6 kohdassa säädettäisiin rangaistavaksi 12 § 3 momentin ja 52 §:n mukaisien päästöselvityksien tekemisen ja toimittamisen laiminlyönti sekä väärin tietojen toimittaminen kyseisiä selvityksiä varten. Lain noudattamisen valvonnan kannalta on perusteltua, että myös päästöselvitysten laiminlyönti tai väärin tietojen toimittaminen säädetään rangaistaviksi.

Väärän todistuksen antaminen viranomaiselle on säädetty rangaistavaksi rikoslain 16 luvun 8 §:n 1 momentissa ja suullisen väärän tiedon antaminen viranomaisen erityisessä valvonnassa olevasta toiminnasta on säädetty rangaistavaksi 16 luvun 8 §:n 2 momentissa. Kyseisten rikosten teosta säädetään ankarammin kuin päästökaupparikkomuksesta. Rangaistukseksi voi tulla sakkoa tai kuusi kuukautta vankeutta.

2 Voimaantulo

Päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin 9 a artiklan 2 kohdan mukaan päästökauppajärjestelmään vasta 2013 tulevien laitosten toiminnanharjoittajien tulee ilmoittaa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksen todennetut päästötiedot vuoden 2010 huhtikuun loppuun mennessä. Jäsenvaltion on toimitettava kyseiset tiedot komissiolle vuoden 2010 loppuun mennessä. Tiedot tarvitaan, jotta komissio voi määrittää koko EU:n päästökauppasektorin päästökaton kaudelle 2013—2020. Direktiivin 11 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltion tulee julkaista ja toimittaa komissiolle luettelo sen alueella sijaitsevista direktiivin soveltamisalaan kuuluvista laitoksista ja niille maksettu jaettavista päästöoikeuksista. Direktiivin 2 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava voimaan edellä mainittujen direktiivin kohtien noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan 31 päivään joulukuuta 2009 mennessä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että laki päästökauppalain muuttamisesta tulee voimaan mahdol-

lisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lain.

Lain soveltamisalaa ehdotetaan 2 ja 3 §:ssä muutettavaksi päästökauppadirektiivin muuttamisesta annetun direktiivin edellyttämällä tavalla. Soveltamisalan muutokseen liittyy kiinteästi 5 §:n ehdotettava polton määritelmän lisääminen. Direktiivi antaa jäsenvaltiolle mahdollisuuden jättää päästökauppajärjestelmän ulkopuolelle vuodesta 2013 alkaen vähäpäästöisiä laitoksia direktiivissä mainituilla edellytyksillä. Tätä niin sanottua opt out -menettelyä ehdotetaan sovellettavaksi 4 a §:n mukaisesti laitoksiin, joissa ei ole direktiivin soveltamisalaan kuuluvien kasvihuonekaasujen päästölähteitä. Edellä mainitut soveltamisalan muutokset koskisivat päästökauppakautta 2013—2020 ja kauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmistelua.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmistelua koskeva uusi 4 a luku. Toiminnanharjoittajien tulisi toimittaa työ- ja elinkeinoministeriölle tietoja laitoksista ja niiden päästöistä sekä muita päästöoikeuksien ilmaisjaon valmistelun edellyttämiä tietoja. Toimitettavien tietojen sisällöstä säädettäisiin

ministeriön asetuksella. Tietojen sisältö täsmentyy komission päästötiedoista ja päästöoikeuksien ilmaisjaosta antamien säädösten valmistelutyön edetessä. Myös 4 a luku koskisi päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmistelua. Ehdotettavat muutokset eivät kuitenkaan sisältäisi päästöoikeuksien ilmaisjaon jakoperusteita eivätkä päästöoikeuksien ilmaisjakoa koskevaa päätöksentekoa kaudelle 2013—2020. Näistä on tarkoitus säätää myöhemmin annettavassa vuoden 2013 jälkeistä aikaa koskevassa päästökauppalain kokonaisuudistuksessa.

Pieniä kaukolämpölaitoksia koskevaa 4 §:ää ja siihen liittyvää kauden 2008—2012 uuden osallistujan määritelmiä koskevan 31 m §:n 5 kohtaa, toiminnanharjoittajien yleisiä velvollisuuksia koskevan 6 §:n 4 kohtaa sekä päästökaupparikkomusta koskevan 67 §:n 1 momenttia sovellettaisiin heti lain tultua voimaan. Samoin konkurssitilanteiden sääntelemiseksi ehdotettuja 12 §:n 3 momenttia, 64 §:n 3 ja 4 momenttia ja 65 §:n 2 ja 3 momenttia sovellettaisiin heti lain tultua voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 30 päivänä heinäkuuta 2004 annetun päästökauppalain (683/2004) 2—4 §, 5 §:n 14 ja 15 kohta, 6 §:n 4 kohta, 31 m §:n 5 kohta ja 67 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 2 ja 4 § osaksi laissa 108/2007, 3 §, 5 §:n 14 ja 15 kohta sekä 67 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 31 m §:n 5 kohta laissa 1468/2007, sekä

lisätään lakiin uusi 4 a §, 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 108/2007, uusi 16 kohta, 12 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 4 a luku, 64 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja 65 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin sekä lisäksi 25—28 kohdassa mainittujen toimintojen kohdalla erikseen määriteltyihin muihin kasvihuonekaasupäästöihin:

1) polttoaineiden poltto laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia, ei kuitenkaan jätteiden poltto laitoksissa, joissa ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia;

2) mineraaliöljyn jalostus;

3) koksien tuotanto;

4) malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus, sintraus ja pelletointi;

5) raudan- ja teräksen tuotanto, mukaan lukien jatkuva valu, jos tuotantokapasiteetti on yli 2,5 tonnia tunnissa;

6) rautametallien, rautaseokset mukaan luettuina, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

7) muiden kuin rautametallien, mukaan luettuina seokset, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho pelkistiminä käytetyt polttoaineet mukaan luettuina on yli 20 megawattia;

8) sementtiklinkkerin tuottaminen kierto-uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia päivässä tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;

9) kalkin tuotanto taikka dolomiitin tai magnesiitin kalsinointi kierto-uuneissa tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;

10) lasin valmistus, mukaan lukien lasikuidut, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

11) keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennustiilet, laatat, kivitavara tai posliini, jos tuotantokapasiteetti on yli 75 tonnia päivässä;

12) mineraalivillan valmistus lasista, kivestä tai kuonasta, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

13) kipsin kuivaus tai kalsinointi taikka kipsilevyjen ja muiden kipsituotteiden valmistus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

14) massan valmistus puusta tai muista kuitumateriaaleista;

15) paperin ja kartongin valmistus, jos tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

16) hiilimustan tuotanto, johon liittyy orgaanisten aineiden karbonointi polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

17) ammoniakkin tuotanto;

18) suurissa erissä tuotettavien orgaanisen kemian kemikaalien tuotanto, jossa käytetään krakkausta, reformointia, osittaista tai täydellistä hapetusta taikka vastaavia menetelmiä ja tuotantokapasiteetti on yli 100 tonnia päivässä;

19) vetykaasun ja synteetikaasun tuotanto, jossa käytetään reformointia tai osittaista hapetusta ja tuotantokapasiteetti on yli 25 tonnia päivässä;

20) kalsinoidun soodan ja natriumbikarbonaatin tuotanto;

21) kasvihuonekaasujen talteenotto tämän lain soveltamisalaan kuuluvista laitoksista niiden kuljettamiseksi ja geologiseksi varastoinniseksi hiilidioksidin geologisesta varastoinnista ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY, 2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY, jäljempänä *hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annettu direktiivi*, mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan;

22) kasvihuonekaasujen kuljettaminen putkistojen kautta geologista varastointia varten hiilidioksidin geologisesta varastoinnista an-

netun direktiivin mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan;

23) kasvihuonekaasujen geologinen varastointi hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun direktiivin mukaisesti sallitussa varastointipaikassa;

24) alumiinin sekundäärituotanto polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

25) alumiinin primäärituotanto, sekä lisäksi tuotannon perflourihiilipäästöt;

26) typpihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;

27) adipiinihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;

28) glyoksaali- ja glyoksyylihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt.

Jos polttoyksikköä käytetään toimintaan, jonka kynnyksarvoa ei 1 momentissa ilmaista polttoyksiköiden kokonaislämpötehona, toiminnan kuuluminen tämän lain soveltamisalaan määräytyy 1 momentissa mainitun tuotantokapasiteetin kynnyksarvon mukaisesti.

Tätä lakia ei sovelleta laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen. Tätä lakia ei sovelleta myöskään laitokseen, jossa käytetään laitoksen tai polttoyksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuunottamatta yksinomaan biomassaa.

3 §

Kapasiteetin yhteenlaskeminen

Jos useampaa 2 §:n 1 momentin saman kohdan piiriin kuuluvaa toimintaa harjoitetaan samassa laitoksessa, toiminnan kuuluminen tämän lain soveltamisalaan määräytyy yhteenlasketun toimintakapasiteetin perusteella.

Jos laitoksen kuuluminen tämän lain soveltamisalaan määräytyy 2 §:n 1 momentissa polttoyksiköiden kokonaislämpötehon perusteella, nimelliset lämpötehot lasketaan yhteen kaikista siihen kuuluvista teknisistä yksiköistä, joissa polttoaineita poltetaan. Nimellistä kokonaislämpötehoa laskettaessa ei oteta huomioon polttoyksiköitä, joiden nimellinen lämpöteho on pienempi kuin 3 megawattia

eikä yksiköitä, joissa käytetään yksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuunottamatta yksinomaan biomassaa.

Jos 2 §:n 1 momentin mukainen toimintakapasiteetin kynnyсарvo ylittyy, tätä lakia sovelletaan kaikkiin kyseisen laitoksen tai laitoksen osan yksiköihin, joissa poltetaan polttoaineita, ei kuitenkaan yksiköihin, joissa ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia.

4 §

Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin

Lakia sovelletaan 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitun kokonaislämpötehon alittavaan laitokseen, jonka pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottamien kaukolämpöverkkoon, jos:

1) vähintään yhden kaukolämpöverkkoon liitetyn laitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon;

2) 1 kohdassa mainittu laitos on liitetty kaukolämpöverkkoon viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010; ja

3) Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy laitoksen sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

4 a §

Päästöttömät laitokset

Tätä lakia ei sovelleta päästökaupakaudella 2013–2020 sellaisiin 2 §:ssä mainittuja toimintoja harjoittaviin laitoksiin, joissa ei ole 2 §:ssä mainittujen kasvihuonekaasujen päästölähteitä. Soveltamatta jättämisen edellytyksenä on lisäksi, että Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseisten laitosten jättämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän ulkopuolelle.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *komission rekisteriasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 280/2004/EY mukaisesta standardoidusta ja suojatusta rekisterijärjestelmästä annettua komission asetusta (EY) N:o 994/2008;

15) *päästökauppaviranomaisella* Energia-markkinavirastoa; sekä

16) *poltolla* polttoaineiden hapetusta riippumatta tavasta, jolla tällä prosessilla tuotettua lämpöä, sähköä tai mekaanista energiaa käytetään, ja muuta tähän välittömästi liittyvää toimintaa, mukaan luettuna savukaasun puhdistus.

6 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

4) toimitettava maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä varten tarpeelliset tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle ja haettava päästöoikeuksia; sekä

12 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Laitoksen toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesä vastaa 6 §:n 2 ja 5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista. Konkurssipesän on lisäksi toimitettava päästökauppaviranomaiselle 52 §:n mukaisesti laadittu ja todennettu erillinen selvitys siitä, miltä osin edellisen kalenterivuoden päästöt ovat syntyneet toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen. Konkurssipesä on velvollinen palauttamaan toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen syntyneitä todennettuja päästöjä

vastaavan määrän päästöoikeuksia 6 §:n 3 kohdan ja 49 §:n mukaisesti.

31 m §

*Uudet osallistujat päästökauppa-
kaudella 2008—2012*

Uusille osallistujille varattavasta osuudesta myönnetään päästökauppa-
kaudella 2008—2012 päästöoikeuksia:

5) 4 §:ssä tarkoitettulle olemassa olevalla enintään 20 megawatin laitokselle, jos kaukolämpöverkkoon liitetään viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010 uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon;

4 a luku

**Päästökauppa-
kauden 2013—2020 päästö-
oikeuksien jaon valmistelu**

41 a §

*Soveltamisalaan tulevien laitosten päästötieto-
jen toimittaminen päästöoikeuksien kaupan
järjestelmään*

Toiminnanharjoittajan on toimitettava päästöoikeuksien kaupan järjestelmään vuodesta 2013 tulevista laitoksista asianmukaisesti perustellut ja riippumattomasti todennetut päästötiedot työ- ja elinkeinoministeriölle. Toimitettavien päästötietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä niiden toimittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

41 b §

Päästöoikeuksien jaon valmistelu

Toiminnanharjoittajan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarpeelliset tiedot laitoksesta, sen toiminnasta, kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä ja päästöistä sekä laitoksella tuotetuista tuotteista ja tuotannon

määrästä. Asian selvittämisestä ja asianosaisten kuulemisesta säädetään hallintolaissa. Toimitettavien tietojen sisällöstä ja niiden toimittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

64 §

*Päästöoikeuksien palauttamisen laiminlyön-
tiä koskevat muut seuraamukset*

Päästökaupaviranomainen kuittaa konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan laitoksen tilillä olevat päästöoikeudet, jos toiminnanharjoittaja tai konkurssipesä ei palautta huhtikuun 30 päivään mennessä laitoksen edellisen kalenterivuoden ja sitä edeltävien kalenterivuosien päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia, siltä osin kuin päästöoikeuksia on palauttamatta kyseisiltä kalenterivuosilta. Laitoksen tililtä kuitataan ensisijaisesti konkurssin alkamisen jälkeen aiheutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

Päästökaupaviranomainen voi jättää kuitaamatta kyseisen kalenterivuoden aikana laitoksen tilille kirjatut päästöoikeudet, jos konkurssipesä jatkaa laitoksen toimintaa.

65 §

Päästöoikeuksien luovutuskielto

Jos toiminnanharjoittaja asetetaan konkurssiin, päästöoikeuksia ei saa luovuttaa konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan hallinnassa olleen laitoksen tililtä ennen kuin konkurssipesä tai laitoksen uusi toiminnanharjoittaja on palauttanut konkurssia edeltäneeltä ja konkurssin ajalta syntyneitä päästöjä vastaavat palauttamatta olevat päästöoikeudet.

Päästökaupaviranomainen voi konkurssipesän hakemuksesta kohdistaa 2 momentin mukaisen luovutusrajoituksen koskemaan vain edellisiltä kalenterivuosilta palauttamatta olevia päästöoikeuksia sekä kalenterivuoden aikana syntyneitä todennettuja päästöjä ja päästökaupaviranomaisen arvioimia ka-

lenterivuoden aikana syntyviä päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia.

67 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 7 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa,

2) laiminlyö 11, 12 tai 13 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

3) laiminlyö toimittaa 32 §:n 3 momentissa taikka 41 a tai 41 b §:ssä tarkoitettuja tietoja,

4) toimittaa maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja taikka 41 a §:n mukaisia vääriä päästötietoja,

5) käyttää 51 c §:n vastaisesti päästövähennys- tai hankeyksikköä taikka laiminlyö toimittaa 51 e §:n mukaisesti päästökauppaviranomaiselle selvityksen hankeyksiköiden alkuperästä,

6) laiminlyö 12 §:n 3 momentin tai 52 §:n mukaisen selvityksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja, taikka

7) laiminlyö esittää 61 §:n 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat ja tallenteet, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *päästökaupparikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 2, 3, ja 4 a § sekä 5 §:n 14—16 kohta tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Lain 2, 3 ja 4 a §:ää, 5 §:n 14—16 kohta sekä 4 a lukua sovelletaan kuitenkin päästöoikeuksien kaupan järjestelmään vuodesta 2013 tulevien laitosten päästötietojen toimitamiseen ja päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmisteluun.

Lain 41 a §:ssä tarkoitetut tiedot on toimitettava viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Elinkeinoministeri *Mauri Pekkarinen*

Laki

päästökauppalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä heinäkuuta 2004 annetun päästökauppalain (683/2004) 2—4 §, 5 §:n 14 ja 15 kohta, 6 §:n 4 kohta, 31 m §:n 5 kohta ja 67 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 ja 4 § osaksi laissa 108/2007, 3 §, 5 §:n 14 ja 15 kohta sekä 67 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 31 m §:n 5 kohta laissa 1468/2007, sekä *lisätään* lakiin uusi 4 a §, 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 108/2007, uusi 16 kohta, 12 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 4 a luku, 64 §:ään uusi 3 ja 4 momentti ja 65 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin:

1) *energia-ala:*

a) *polttolaitokset, joiden nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 mega-wattia, ei kuitenkaan polttolaitokset, joissa ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia;*

b) *öljynjalostamot;*

c) *koksaamot;*

2) *terästeollisuus:*

a) *malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutuslaitokset ja sintraamot;*

b) *rauta- ja terästehtaat, mukaan lukien jatkuva valu, joiden kapasiteetti ylittää 2,5 tonnia tunnissa;*

3) *mineraaliteollisuus:*

a) *laitokset, jotka tuottavat sementtiklinkkeriä kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia päivässä;*

b) *laitokset, jotka tuottavat kalkkia kiertouneissa 50 tonnia päivässä, tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä;*

c) *lasia ja lasikuituja valmistavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia*

Tätä lakia sovelletaan seuraavien toimintojen hiilidioksidipäästöihin *sekä lisäksi 25—28 kohdassa mainittujen toimintojen kohdalla erikseen määriteltyihin muihin kasvihuonekaasupäästöihin:*

1) *polttoaineiden poltto laitoksissa, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia, ei kuitenkaan jätteiden poltto laitoksissa, joissa ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia;*

2) *mineraaliöljyn jalostus;*

3) *koksin tuotanto;*

4) *malmien, mukaan lukien sulfidimalmit, pasutus, sintraus ja pelletointi;*

5) *raudan- ja teräksen tuotanto, mukaan lukien jatkuva valu, jos tuotantokapasiteetti on yli 2,5 tonnia tunnissa;*

6) *rautametallien, rautaseokset mukaan luettuina, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;*

7) *muiden kuin raudametallien, mukaan luettuna seokset, tuotanto tai jalostus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho pelkistiminä käytetyt polttoaineet mukaan*

päivässä;

d) laitokset, joissa valmistetaan keraamisia tuotteita polttamalla, erityisesti kattotiiliä, tiiliä, tulenkestäviä rakennustiiliä, laattoja, kivitavaraa tai posliinia ja joiden tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia päivässä ja uunin tilavuus ylittää 4 m³ ja lastaustiheys ylittää 300 kg/m³ uunia kohden;

4) metsäteollisuus:

a) massatehtaat;

b) paperi- ja kartonkitehtaat, joiden kapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä;

5) muut toiminnot:

a) petrokemian laitoksen eteeni- tai propeeniyksikön ja siihen kiinteästi sidoksissa olevan butadieniyksikön polttoprosessit, kun polttoprosessien yhteenlaskettu nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 megawattia;

b) kivivillan ja nokimustan valmistuksen polttoprosessit, joiden nimellinen lämpöteho on enemmän kuin 20 megawattia.

Tätä lakia ei sovelleta laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen.

luettuina on yli 20 megawattia;

8) sementtiklinkkerin tuottaminen kiertouuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 500 tonnia päivässä tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;

9) kalkin tuotanto taikka dolomiitin tai magnesiitin kalsinointi kiertouuneissa tai muun tyyppisissä uuneissa, joiden tuotantokapasiteetti on yli 50 tonnia päivässä;

10) lasin valmistus, mukaan lukien lasikuidut, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

11) keraamisten tuotteiden valmistus polttamalla, erityisesti kattotiilet, tiilet, tulenkestävät rakennustiilet, laatat, kivitavara tai posliini, jos tuotantokapasiteetti on yli 75 tonnia päivässä;

12) mineraalivillan valmistus lasista, kivesstä tai kuonasta, jos sulatuskapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

13) kipsin kuivaus tai kalsinointi taikka kipsilevyjen ja muiden kipsituotteiden valmistus polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

14) massan valmistus puusta tai muista kuitumateriaaleista;

15) paperin ja kartongin valmistus, jos tuotantokapasiteetti on yli 20 tonnia päivässä;

16) hiilimustan tuotanto, johon liittyy orgaanisten aineiden karbonointi polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

17) ammoniakkin tuotanto;

18) suurissa erissä tuotettavien orgaanisen kemian kemikaalien tuotanto, jossa käytetään krakkausta, reformointia, osittaista tai täydellistä hapetusta taikka vastaavia menetelmiä ja tuotantokapasiteetti on yli 100 tonnia päivässä;

19) vetykaasun ja synteetikaasun tuotanto, jossa käytetään reformointia tai osittaista hapetusta ja tuotantokapasiteetti on yli 25 tonnia päivässä;

20) kalsinoidun soodan ja natriumbikarbonaatin tuotanto;

21) kasvihuonekaasujen talteenotto tämän lain soveltamisalaan kuuluvista laitoksista niiden kuljettamiseksi ja geologiseksi varastoitumiseksi hiilidioksidin geologisesta varastoitumisesta ja neuvoston direktiivin 85/337/ETY sekä direktiivien 2000/60/EY, 2001/80/EY,

2004/35/EY, 2006/12/EY ja 2008/1/EY ja asetuksen (EY) N:o 1013/2006 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/31/EY, jäljempänä hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annettu direktiivi, mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan;

22) kasvihuonekaasujen kuljettaminen putkistojen kautta geologista varastointia varten hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun direktiivin mukaisesti sallittuun varastointipaikkaan;

23) kasvihuonekaasujen geologinen varastointi hiilidioksidin geologisesta varastoinnista annetun direktiivin mukaisesti sallitussa varastointipaikassa;

24) alumiinin sekundärituotanto polttoyksiköissä, joiden nimellinen kokonaislämpöteho on yli 20 megawattia;

25) alumiinin primärituotanto, sekä lisäksi tuotannon perflourihiilipäästöt;

26) typpihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;

27) adipiinihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt;

28) glyoksaali- ja glyoksyylihapon tuotanto, sekä lisäksi tuotannon typpioksiduulipäästöt.

Jos polttoyksikköä käytetään toimintaan, jonka kynnysarvoa ei 1 momentissa ilmaista polttoyksiköiden kokonaislämpötehona, toiminnan kuulumisen tämän lain soveltamisalaan määräytyy 1 momentissa mainitun tuotantokapasiteetin kynnysarvon mukaisesti.

Tätä lakia ei sovelleta laitokseen tai sen osaan, jonka pääasiallinen tarkoitus on uusien tuotteiden tai menetelmien tutkiminen, kehittäminen tai testaaminen. Tätä lakia ei sovelleta myöskään laitokseen, jossa käytetään laitoksen tai polttoyksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuunottamatta yksinomaan biomassaa.

3 §

Kapasiteetin yhteen laskeminen

Jos sama toiminnanharjoittaja harjoittaa useampaa 2 §:n 1 momentin saman alakohdan piiriin kuuluvaa toimintaa samassa laitoksessa tai samalla sijaintipaikalla, toimin-

3 §

Kapasiteetin yhteenlaskeminen

Jos useampaa 2 §:n 1 momentin saman kohdan piiriin kuuluvaa toimintaa harjoitetaan samassa laitoksessa, toiminnan kuulumisen tämän lain soveltamisalaan määräytyy

tojen kapasiteetit lasketaan yhteen. Toimintojen kuuluminen tämän lain soveltamisalaa ratkaistaan yhteenlaskettujen kapasiteettien perusteella. Soveltamisalaa ratkaistaessa 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan sekä 5 kohdan a ja b alakohdan toiminnot laskeetaan yhteen.

Yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, joilla lain voimaan tullessa on sama toiminnanharjoittaja, kuuluvat päästökauppaudella 2005–2007 lain soveltamisalaaan päästökauppauden loppuun saakka, vaikka jonkin tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Seuraavilla päästökauppauskausilla yhteenlasketut sellaisten toimintojen kapasiteetit, jotka sisältyvät asianomaisen päästökauppauden 37 §:ssä tarkoitettuun päästöoikeuksien myöntämispäätökseen tai 41 §:ssä tarkoitettuun päätökseen päästöoikeuksien myöntämisestä uudelle osallistujalle, kuuluvat lain soveltamisalaaan asianomaisen kauden loppuun, vaikka jonkin tai joidenkin toimintojen toiminnanharjoittaja vaihtuu. Toiminnanharjoittajien velvollisuuksista säädetään 6 §:ssä.

4 §

Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin

Tätä lakia sovelletaan myös 2 §:n 1 momentin 1 kohdan a alakohdan mainitun kapasiteetin alittavien laitosten hiilidioksidipäästöihin, jos laitoksen pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon. Lisäksi edellytetään, että vähintään yhden samaan kaukolämpöverkkoon liitetyn polttolaitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon. Soveltamisen edellytyksenä on myös, että Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseisten laitosten sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen laitokset sisällytetään 34 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen jakosuunnitelmaesitykseen. Komission hyväksymistä haetaan 36 §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksen yhteydessä ja tarvittaessa 37 ja 41 §:ssä tarkoitettujen päätösten tekemisen

yhteenlasketun toimintakapasiteetin perusteella.

Jos laitoksen kuuluminen tämän lain soveltamisalaaan määräytyy 2 §:n 1 momentissa polttoyksiköiden kokonaislämpötehon perusteella, nimelliset lämpötehot lasketaan yhteen kaikista siihen kuuluvista teknisistä yksiköistä, joissa polttoaineita poltetaan. Nimellistä kokonaislämpötehoa laskettaessa ei oteta huomioon polttoyksiköitä, joiden nimellinen lämpöteho on pienempi kuin 3 megawattia eikä yksiköitä, joissa käytetään yksikön käynnistystä tai pysäytystä lukuunottamatta yksinomaan biomassaa.

Jos 2 §:n 1 momentin mukainen toimintakapasiteetin kynnysarvo ylittyy, tätä lakia sovelletaan kaikkiin kyseisen laitoksen tai laitoksen osan yksiköihin, joissa poltetaan polttoaineita, ei kuitenkaan yksiköihin, joissa ympäristönsuojelulain mukaisessa ympäristöluvassa annettujen määräysten mukaisesti noudatetaan jätteiden polttolaitosta koskevia vaatimuksia.

4 §

Lain soveltaminen kaukolämpöverkkoon liitettyihin laitoksiin

Lakia sovelletaan 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa mainitun kokonaislämpötehon alittavaan laitokseen, jonka pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon, jos:

- 1) vähintään yhden kaukolämpöverkkoon liitetyn laitoksen nimellinen lämpöteho on yli 20 megawattia ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon;
- 2) 1 kohdassa mainittu laitos on liitetty kaukolämpöverkkoon viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010; ja
- 3) Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy laitoksen sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään.

jälkeen. Jos komissio on aikaisemmalla päästökauppa-kaudella hyväksynyt laitoksen sisällyttämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään, ei komission hyväksymistä enää haeta, jollei komissio sitä erikseen edellytä.

4 a §

Päästöttömät laitokset

Tätä lakia ei sovelleta päästökauppa-kaudella 2013—2020 sellaisiin 2 §:ssä mainittuja toimintoja harjoittaviin laitoksiin, joissa ei ole 2 §:ssä mainittujen kasvihuonekaasujen päästölähteitä. Soveltamatta jättämisen edellytyksenä on lisäksi, että Euroopan yhteisöjen komissio hyväksyy kyseisten laitosten jättämisen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän ulkopuolelle.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *komission rekisteriasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 280/2004/EY mukaisesta standardoidusta ja suojatusta rekisterijärjestelmästä annettua komission asetusta (EY) N:o 2216/2004; sekä

15) *päästökauppaviranomaisella* Energiamarkkinavirastoa.

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

14) *komission rekisteriasetuksella* Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen 280/2004/EY mukaisesta standardoidusta ja suojatusta rekisterijärjestelmästä annettua komission asetusta (EY) N:o 994/2008;

15) *päästökauppaviranomaisella* Energiamarkkinavirastoa; sekä

16) *poltolla polttoaineiden hapetusta riippumatta tavasta, jolla tällä prosessilla tuotettua lämpöä, sähköä tai mekaanista energiaa käytetään, ja muuta tähän välittömästi liittyvää toimintaa, mukaan luettuna savukaasun puhdistus.*

6 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

4) *toimitettava päästöoikeuksien jakosuunnitelmaa varten tarpeelliset tiedot kaup-*

6 §

Toiminnanharjoittajan yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on:

4) *toimitettava maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämistä var-*

pa- ja teollisuusministeriölle ja haettava päästöoikeuksia; sekä

ten tarpeelliset tiedot työ- ja elinkeinoministeriölle ja haettava päästöoikeuksia; sekä

12 §

Toiminnanharjoittajan vaihtuminen

Laitoksen toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen konkurssipesä vastaa 6 §:n 2 ja 5 kohdassa tarkoitetuista velvollisuuksista. Konkurssipesän on lisäksi toimitettava päästökauppaviranomaiselle 52 §:n mukaisesti laadittu ja todennettu erillinen selvitys siitä, miltä osin edellisen kalenterivuoden päästöt ovat syntyneet toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen. Konkurssipesä on velvollinen palauttamaan toiminnanharjoittajan konkurssiin asettamisen jälkeen syntyneitä todennettuja päästöjä vastaavan määrän päästöoikeuksia 6 §:n 3 kohdan ja 49 §:n mukaisesti.

31 m §

Uudet osallistujat päästökaupakaudella 2008—2012

Uusille osallistujille varattavasta osuudesta myönnetään päästökaupakaudella 2008—2012 päästöoikeuksia:

5) olemassa olevalle enintään 20 megawatin laitokselle, jos sen pääasiallinen tarkoitus on lämmön tuottaminen kaukolämpöverkkoon ja se on osa yhdyskuntia palvelevaa lämmönjakeluverkkoa, johon liitetään uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon;

31 m §

Uudet osallistujat päästökaupakaudella 2008—2012

Uusille osallistujille varattavasta osuudesta myönnetään päästökaupakaudella 2008—2012 päästöoikeuksia:

5) 4 §:ssä tarkoitettulle olemassa olevalla enintään 20 megawatin laitokselle, jos kaukolämpöverkkoon liitetään viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010 uusi nimelliseltä lämpöteholtaan yli 20 megawatin laitos ja se tuottaa lämpöä toimitettavaksi pääasiassa kaukolämpöverkkoon;

4 a luku

Päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmistelu

41 a §

Soveltamisalaan tulevien laitosten päästötietojen toimittaminen päästöoikeuksien kaupan järjestelmään

Toiminnanharjoittajan on toimitettava päästöoikeuksien kaupan järjestelmään vuodesta 2013 tulevista laitoksista asianmukaisesti perustellut ja riippumattomasti todennetut päästötiedot työ- ja elinkeinoministeriölle. Toimitettavien päästötietojen sisällöstä ja todentamisesta sekä niiden toimittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

41 b §

Päästöoikeuksien jaon valmistelu

Toiminnanharjoittajan on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakoa varten tarpeelliset tiedot laitoksesta, sen toiminnasta, kasvihuonekaasupäästöjen lähteistä ja päästöistä sekä laitoksella tuotetuista tuotteista ja tuotannon määrästä. Asian selvittämisestä ja asianosaisten kuulemisesta säädetään hallintolaisissa. Toimitettavien tietojen sisällöstä ja niiden toimittamisesta annetaan tarkempia säännöksiä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

64 §

Päästöoikeuksien palauttamisen laiminlyöntiä koskevat muut seuraamukset

Päästökauppaviranomainen kuittaa konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan laitoksen tilillä olevat päästöoikeudet, jos toiminnanharjoittaja tai konkurssipesä ei palauta huhtikuun 30 päivään mennessä laitoksen edellisen kalenterivuoden ja sitä edeltävien kalenterivuosien päästöjä vastaavaa määrää päästöoikeuksia, siltä osin kuin päästöoikeuksia on palauttamatta kyseisiltä kalenterivuosilta. Laitoksen tililtä kuitataan ensisijaisesti konkurssin alkamisen jälkeen aiheutuneita päästöjä vastaava määrä päästöoikeuksia.

Päästökauppaviranomainen voi jättää kuitaamatta kyseisen kalenterivuoden aikana laitoksen tilille kirjatut päästöoikeudet, jos konkurssipesä jatkaa laitoksen toimintaa.

65 §

Päästöoikeuksien luovutuskielto

Jos toiminnanharjoittaja asetetaan konkurssiin, päästöoikeuksia ei saa luovuttaa konkurssiin asetetun toiminnanharjoittajan hallinnassa olleen laitoksen tililtä ennen kuin konkurssipesä tai laitoksen uusi toiminnanharjoittaja on palauttanut konkurssia edeltäneeltä ja konkurssin ajalta syntyneitä päästöjä vastaavat palauttamatta olevat päästöoikeudet.

Päästökauppaviranomainen voi konkurssipesän hakemuksesta kohdistaa 2 momentin mukaisen luovutusrajoituksen koskemaan vain edellisiltä kalenterivuosilta palauttamatta olevia päästöoikeuksia sekä kalenterivuoden aikana syntyneitä todennettuja päästöjä ja päästökauppaviranomaisen arvioimia kalenterivuoden aikana syntyviä päästöjä vastaavaan määrään päästöoikeuksia.

67 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 7 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa,

2) laiminlyö 11—13 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

3) laiminlyö toimittaa 32 §:n 3 momentissa tarkoitettuja tietoja taikka toimittaa kansallista jakosuunnitelmaesitystä tai päästöoikeuksien myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja,

4) käyttää 51 c §:n vastaisesti päästövähennys- tai hankeyksikköä taikka laiminlyö toimittaa 51 e §:n mukaisesti päästökauppaviranomaiselle selvityksen hankeyksiköiden alkuperästä, taikka

5) laiminlyö esittää 61 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat ja tallenteet,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, päästökaupparikkomuksesta sakkoon.

67 §

Päästökaupparikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) laiminlyö hakea 7 §:ssä tarkoitettua kasvihuonekaasujen päästölupaa,

2) laiminlyö 11, 12 tai 13 §:n mukaisen ilmoituksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja,

3) laiminlyö toimittaa 32 §:n 3 momentissa, taikka 41 a tai 41 b §:ssä tarkoitettuja tietoja,

4) toimittaa maksutta jaettavien päästöoikeuksien jakamista ja myöntämispäätöstä varten vääriä tietoja taikka 41 a §:n mukaisia vääriä päästötietoja,

5) käyttää 51 c §:n vastaisesti päästövähennys- tai hankeyksikköä taikka laiminlyö toimittaa 51 e §:n mukaisesti päästökauppaviranomaiselle selvityksen hankeyksiköiden alkuperästä,

6) laiminlyö 12 §:n 3 momentin tai 52 §:n mukaisen selvityksen tekemisen tai ilmoittaa vääriä tietoja, taikka

7) laiminlyö esittää 61 §:n 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat ja tallenteet,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, päästökaupparikkomuksesta sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain 2, 3, ja 4 a § sekä 5 §:n 14—16 kohta tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013. Lain 2, 3 ja 4 a §:ää, 5 §:n 14—16 kohtaa sekä 4 a lukua sovelletaan kuitenkin päästöoikeuksien kaupan järjestelmään vuodesta 2013 tulevien laitosten päästötietojen toimitamiseen ja päästökauppakauden 2013—2020 päästöoikeuksien jaon valmisteluun.

Lain 41 a §:ssä tarkoitettut tiedot on toimitettava viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2010.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.